Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 71 (13561) | 1974 оной мартын 27, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ХҮДӨӨГЭЙ СТОЛОВО

...нэ техникэ болон технологи үйлэдбэри дээрэ үргэ... хэрэглэhэнэй, ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ...р промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэринн ашаг ...е улам ехэ болгожо, совет арадай hуудал байдалай ...хэмжые бүри hайнаар хангадаг болохо эрилтэ Со... ...э Союзай Коммунис партиин XXIV съезд табиhан ...а. Партиин энэ шухала зорилгые бодото дээрэнь бэе... ...о талаар манай республика дотор hүүлэй гурбан ...н турша соо нилээд ехэ юумэн хэгдээ, хэгдэжэшье ...а.

...ряад ороной хүдөө нютагуудта, аймагуудай түб ...ууудта худалдаа наймаанай, нниитын эдеэ хоолой ...и ургаануудые олошоруулха, шэнэ ёhоор худалдаа ...а эмхидхэхэ, арад зониие культурнаар хангадаг бо... ...эрэгтэ горитой алхам хэгдээ. Түсэбтэ табан жэлэй ...шын гурбан жэлэй хугасаада колхоз болон совхо... ...а олон арбаад шэнэ магазинууд, столовонууд нээг... ...мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмэ түхеэрэлгэнүүдээр ...даhан байна.

...р жэлэй саада тээ Хяагта хотодо ресторан нээгдэжэ, ...эд бүри олошоржо байhан улад зоной эрилтэ... ...е хангалгада ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо hэн. За... ...ай, Хэжэнгын аймагуудай түб hууринуудта пивын ...уд нээгдэжэ, hэрюун унда худалдаха хэрэг гурим... ...галанхай. Загарай тосхондо олон хүнэй hууритай ...столово нёдондо жэл ашаглалгада оруулагдаа. За... ...ай аймагай Цахир, Хамин тосхонуудта пивын баар... ...ээгдэнхэй. Хүдөө нютагуудта магазин ба столово... ...й олошорходо, малшад болон таряашадые, хүдөөгэй ...лигенциие эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр ...та hайжарна, хүнүүд гэр бүлөөрөө столоводо оро... ...мтатай хоол бариха аргатай болоно ха юм.

...өө нютагуудай столовонуудта, магазинуудта хүдэл... ...эжэлтэдые бэлдэхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Бур... ...юзай правлениин үүсхэлээр нэгэ жэлэй, зургаан ...курснүүд нээгдэжэ, наймаашад ба поварнууд ...бэлдэгдэдэг болоо. Нниитын эдеэ хоолой, худалдаа ...ай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажал хүдэлмэридөө ...хээр хандажа, hайн ажалай үльгэр жэшээ харуул... ...үүд олошорно. Иимэ эмхинүүдэй хэдэн арбаад ...хан СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаа.

...ожо гарыт, столоводомнай». Баунтын аймагай түб ...и тосхоной столовын үүдэндэ иигэжэ бэшээтэй ... Тус столовын хүдэлмэрилэгшэд аймагай түбэй ...адые, мүн холын нютагуудhаа эндэ ерэhэн мал... ...орошод, ангуушад ба байгаалиин баялиг бэдэрэгшэ... ...мтатай хоолоор хангадаг болохын тула ехэ орол... ...таргана. Столовые даагша Евдокия Семеновна Бе... ...коллективэй ажалые шадамараар эмхидхэдэг бай... ...Эдеэ шанагша Екатерина Кошантин, хүдэлмэри... ...Галина Андреева, Валентина Смирнова гэгшэд ...а харюусалга ехэтэйгээр хандадаг байна.

...лово соонь ороходо, хододоо ариг сэбэр, түхеэрэл... ...ынь таатай зоhидхонhор табятай байдаг. Амтата ...й үнэр холоhоо хангалтаха: юундэ дуратайбши — ...тай шүлэндэ гү, али сибириин пельмендэ, буузада ...шараhан мяханда — дуратай юумэншни энэ столово... ...а. Эндэ хоол баридаг хүнүүд дуратай юумэеэ ...түргэхэн эдеэлхэ аргатай болонхой. Хүдэлмэри... ...ынь хүн зондо урин дулааханаар хандажа, куль... ...р хангахын тула ехэ оролдолго гаргана. Тиимэл ...тэдэнэр олоной зүгhөө магтаал hайшаалда хүртэжэ ...бшуу.

...нэй аймагай түб — Хэрэн тосхондохи столово хүн ...дуратайгаар ерэжэ, хоол баридаг газар болонхой. ...эза бүриин хоол амтатай hайнаар бэлдэгдэнэ. Сто... ...оонь ариг сэбэр байдаг, бүхы юумэнь эмхитэй, ... Тэндэ ажалайнгаа онол аргые олоhон, хүндэ ...хүнүүд хүдэлжэ, улад зониие hайнаар, түргөөр ...ын тула бүхы шадабаряа гарган хүдэлжэ байдаг ...

...ин аймагай Тээгдэ тосхоной столовын хүдэлмэри... ...амтатай hайн хоол бэлдэдэг болоно, эндэхи модо ...гшэдэй, малшад болон механизаторнуудай зүгhөө ...ла хүртэнэ. Сэлэнгын аймагай Новоселенгинск ...ой столово муу бэшээр хүдэлнэ. Зэдын аймагай ...тропавловка тосхоной столовын поварнууд Раиса ...ская, Прасковья Гладышева гэгшэд бэрхэ хүдэл... ...шэд гэжэ аймаг соогоо суурхадаг болонхой. ...хүдэлмэрээ шадамараар эмхидхэжэ, амтатай hайн ...лдэдэг столовонуудай коллективүүд республикы... ...дөө нютагуудта олошоржо байна.

...ибэшье республикын хүдөөгэй малшад болон ме... ...орнуудые, багшанар ба бусад олон хүнүүдые нии... ...деэ хоолоор хангаха хэрэг нилээд ду... ...тай байhаар. Зарим нютагуудай столово... ...эдеэ хоол шанар муутайгаар, амтагүйгөөр ...дэнэ. Жэлэй ямаршье сагта ороходо, нэгэл ян... ...хоол бэлдэдэг ушар али олон дайрал... ...гэшэ. Столово соонь ариг сэбэр сахигдадаггүй, ...е эмхи гуримгүй байдаг. Хүдэлмэрилэгшэдынь ...ндо бүдүүлигээр хандаха ябадал гаргадагшье юм. ...иимэрхүү байдал Мухар-Шэбэр, Хэжэнгэ тосхонуу... ...толовонуудта үзэгдэдэг.

...эргадаhан нютагуудай сельпонуудай, аймпотребсою... ...хүтэлбэрилэгшэд столовын хүдэлмэреэр hонирхо... ...дутагдалнуудыень мэдэнэгүй гэхын аргагүй. Теэд ...эдеэ хоолой эмхинүүдэй хүдэлмэри hайжаруул... ...д зониие бүри hайнаар хангадаг болохо талаар ...шууд хэмжээ абажа, столовонуудай хүдэлмэрилэг... ...шанга эрилтэ табидаггүйнь гайхалтай.

...ри-Сомон Хяагтын аймагай томо тосхонуудай нэ... ...лоно. Эндэ орой ганса столово байбашье, хүн зо... ...үсэд hайнаар хангажа шаданагүй. Шанар муутай, ...ызын хоол бэлдэдэг байха юм. «Хатуу харые» ...нэ столоводо орожо, тэрээнтэйгээ «ханилдаг» ...hа дайралдадаг. Энэмнай ямаршье ёhо гуримда ...гүй хэрэг гээшэ. Хүдэриин сомсоведэй гүйсэдко... ...ндэхи райпогой зүгhөө зохихо хэмжээ абаха зэр...

...оо хүдөөгэй хүн зоной hуудал байдал улам hай... ...баян дэлгэр боложо байнхай. Столоводо орожо, ...hайнаар бэлдэгдэhэн хоол бариха дуратайшуул ...рно. Нниитын эдеэ хоолой эмхинүүдые бүри оло... ...ка, эхэнэрнүүдые гэрэй ажалhаа хүнгэлхэ зорил... ...й парти, правительство табина. Тиимэhээ респуб... ...хүдөө нютагуудай столовонуудай хүдэлмэри бүри ...руулжа, нниитын эдеэ хоолой шэнэ эмхинүүдые томо ...осхонуудта нээхэ, кадрнуудые hургаха, хүмүүжүүл... ...удалнуудые райпо ба аймпотребсоюзуудай, Бур... ...юзай правлениинүүдэй, республикын Министрнүүдэй ...дэргэдэхи нниитын эдеэ хоолой управлениин хү... ...лэгшэд шиидхэхэ болоно. Энэ шухала хэрэг ажа... ...ай партийна организацинуудай, нютагай Соведүү... ...эгүйсэдкомуудай сагүргэлжын анхаралда абтажа, ...алтагдажа байха зэргэтэй.

КПСС-эй ОБКОМДО БОЛОhОН СУГЛААН

КПСС-эй обкомдо совхозуудай директорнүүдэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, ажахынуудай мэргэжэлтэдэй суглаан партиин райкомуудай нэгэдэхи секретарьнарай, аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй, республикын хүдөө ажахын республиканска органуудай, министерствэнүүд болон захиргаануудай, промышленна предприятинуудай директорнүүдэй хабаадалгатайгаар болоо.

Эндэ Казахай ССР-тэ шэнэ газар ашаглаhаар 20 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Алма-Ата хотодо болоhон баярай суглаан дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэhөө уламжалан гараhан тодорхой зорилгонуудые зүбшэн хэлсэhэн байна.

Суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** үгэ хэлээ.

Тиихэдээ шэнэ, боро газар ашаглажа, саашадаа тарилгын талмай үргэдхэхэ, ороohото ургамалнуудые ехээр абадаг болохо, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса хойшодоо дээшэлүүлхэ тухай үгэ хэлэгшэ тогтоhон байна. Нүхэр Модогоевой хэлэhэн үгэнүүд дотор хабарай тарилгада техникэ, үрэhэ хүрэнгэ бэлдэхэ, үтэгжүүлгэ зөөхэ, механизаторнуудые hургажа гаргаха, механизаторнуудта культурно-ажаhуудалай зохид байра байдал олгохо, социалис мүрысөө эмхидхэхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа. Илангаяа газар таряалан болбосон ёhоор эдлэхэ, хүдөө ажахын техникэ болон үтэгжүүлгэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарагдаа.

Мал ажалые томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгохо, мал ажалые промышленна технологидо оруулха зорилгонуудта тогтохо зуураа, нүхэр Модогоев малай байха томо комплекснуудые бариха зуураа, мүнөө бии байгаа байрануудые шэнэдхэн заhабарилжа, тэндэ аргал шэбхэ сэбэрлэхэ, үнеэдые hааха, тэжээл хубаарилжа үгэхэ, мал уhалха болон үйлэдбэриин бусад хүдэлмэриие түргэнөөр оньhожоруулха шухала байhан тухай тэмдэглээ.

Адууhа малда тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэ, сабшалан, бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ, ногоо тарилгые үргэдхэхэ, ургаса ехэтэй сабшалан болон фермэ шадархи участогуудые бии болгохо талаар республикын түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа үгэ хэлэгшэ ехэхэн анхарал хандуулhан байна.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Модогоев хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүтэлбэрилгые hайжаруулха, нарижуулан гуримшуулха, табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ талаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ асуудалнуудта тогтоhон байна.

Омско областиин ажахынуудта мал ажалай томо комплекснуудые бариха ба ашаглаха талаар дүй дүршэлтэйнь танилсахаяа Буряад оронhоо ошоhон бүлэг хүдэлмэрилэгшэдэй аяншалгын дүнгүүд тухай зүблөөндэ хабаадагшадта КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Лысов** хөөрэжэ үгөө.

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМУУД

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭМӨӨР

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Түхэмэй отделенидэ Цырма Цыреновна Будадоржиева ахалагша хонишоноор хэдэн жэлэй туршада ажаллаха зуураа, нютаг нугадаа нилээд мэдээжэ болонхой юм. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ Будадоржиевагай бригада зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 3 килограмм 200 грамм ноохо хайшалха социалис уялгатай юм. Хараалhанаа нэрэтэй сотоотойгоор дүүргэхын тула хонишод бүри эртэ намарhаа үбэлжэлгэдөө бэлэдхэл хэhэн, үбэлжэлгын үедэ эдиглэхэ үбhэ, hолоомоёо хорёодоо оруулжа шадаhан юм.

— Манай бригада 614 хони харууhална. Түл абалгаяа январь hарын hүүлээр захалаа hэмди. Эгээл хүшэр хүндэ сагнай үнгэрбэ. Абаhан түл түрэсэеэ hайнаар томо болгохын тула бидэ ехэ юумэ хэхэ зэргэтэйбди. Мүнөө үедэ манай коллектив 500 гаран хурьгатай болонхой, — гэжэ ахалагша хонишон мантай уулзахадаа хэлээ hэн.

Хурьгашад Цыпилма Соропова, Вера Цыренжапова гэгшэд хэжэ байhан ажалдаа тон хангалтатайгаар хандана. Бригадын гэшүүд энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ сүм дүүргэжэ, ажахынгаа дун сагаан хонин hүргэые бүри олон болгохо хэрэгтэ өөhэдынгөө ехэхэн хубитые оруулхаар ажаллажа байнхай.

С. БИЛИКТУЕВ,
колхозой гэшүүн.

Сэлэнгын аймаг.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын механизаторнууд нуга сабшалангай үрэжэл hайжаруулха габшагай хоёр hарын туршада хэхэ хүдэлмэрээ гүйсэд хараалаад, энэ шухала хүдэлмэрээ аймаг соогоо түрүүлэн захалба. Хэрбээ энэ hарын түрүүшын арбан хоногой туршада ажахын сабшалан дээрэ оройдоол хоёр агрегат минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэридэ ажаллабал, мүнөө үедэ зургаан агрегат хүдэлнэ. Энэ харюусалгатай хүдэлмэрээ эмхи гуримтайгаар ябуулжа, хараалhанаа hайн шанартайгаар дүүргэжэ шадабал, ниитынгээ адууhа малые хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлээр гүйсэд хангаха арга боломжотой болохо гэжэ луговод, механизатор бүхэн энэниие hайн ойлгоно. Хэдэхэн үдэрэй туршада эндэ 400 гектар сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаба. Таряалан, сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, нагшэбхэ гаргажа тарааха хүдэлмэридэ ажаллаhан механизатор бүхэн даажа байhан техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ шадаhанай ашаар үдэр бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. (зүүн гарhаа) Минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа тарааха хүдэлмэридэ ажаллажа байhан механизаторнууд Иннокентий Астраханцев, Матвей Голышев, Сергей Шунков гэгшэд забhарлалгын үедэ. 2. Эдэ нүхэдэй хүдэлгэдэг агрегат собшалан дээрэ.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото

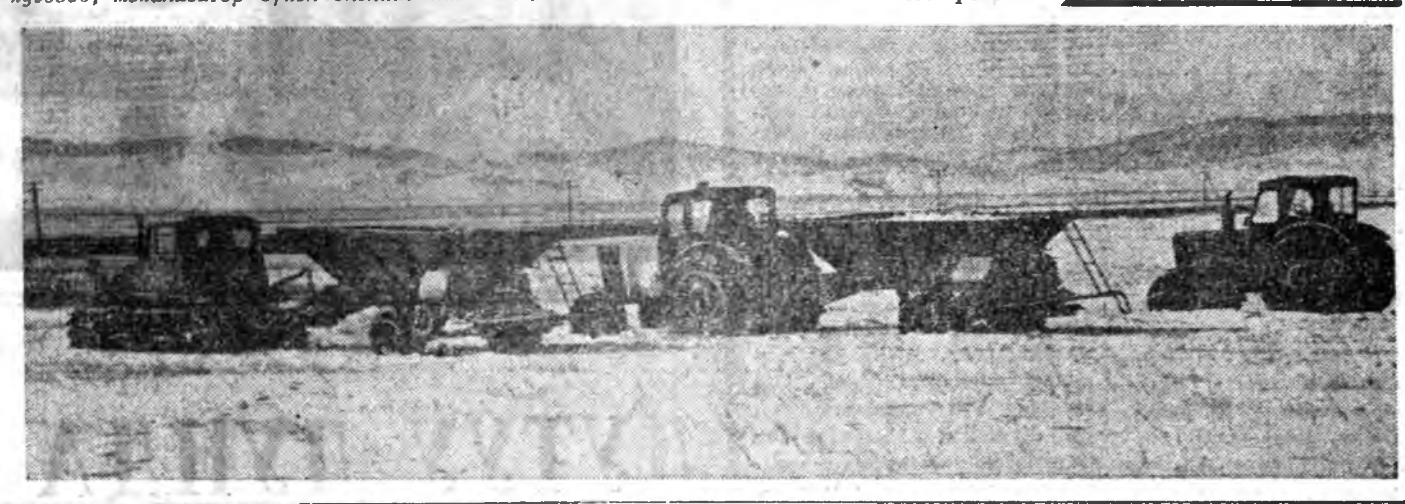
МЯНГАН КУБОМЕТР

БАГДАРИН. Баунтын аймагай хойто захаар урдадаг Муя Витимэй голнуудай уулзуур дээрэ Муйскын модо бэлэдхэлэй пункт оршодог. Нютагай модошод эндэhээ алтанай приискэнүүдэй шахтануудта хэрэгтэй түлгын модо эльгээдэ.

Тус пунктын коллектив түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ 65 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай. Коммунист Анатолий Лаврентьевич Арсентьевэй хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада энэ түсэбэй ехэнхи хубииень дүүргэхэ болоно. Бригадын гэшүүд энэ уялгаяа болзорhооь урид дүүргэээд, түсэбhөө гадуур мянган кубометр модо бэлэдхэхээр шиидэбэ.

Байгша оной түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, модошод үдэр бүриингөө даабари 130—140 процент дүүргэнэ. Тракторист В. Н. Чашков, лесовозой жолоошон В. Н. Слепков, модо отологшо Ю. С. Таныгин гэгшэд эрхим ажалаараа нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарна. Мүнөө модошодой хүдэлмэриин халуун хаhа түлэг дундаа ябана.

О. БЕРЕЗКОВ.

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВ А. А. ГРОМЫКО ХОЁР КИССИНДЖЕРТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай генеральна секретарь Л. И. Брежнев болон КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахиха асуудалнуудаар Президентын туhалагша Г. Киссинджертэй мартын 25-да Кремль соо уулзажа хөөрэлдэбэ.

США-гай Президент Р. Никсонэй Советскэ Союзда ерэхээ байhантай дашарамдуулан, совет-американ харилсаан ба тэрэниие хүгжөөхэ хараа түсэбүүд тухай бүтэмжэтэй hайн оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэhэн байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, стратегическа зэбсэг хэрэгсэлнүүдые саашадань хороохо асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөнэй хүдэлмэри тушаа hанамжануудаа хэлсэhэн байна.

Совет талаhаа — СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. М. Александров, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Г. М. Корниенко; американ талаhаа — США-hаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Стессел, гүрэнэй департаментын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Х. Зонненфельдт, А. Хартман, У. Хайлэнд гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа.

(ТАСС).

...И. БРЕЖНЕВ ЯПОНОЙ ХЭРЭГ ЯБУУЛГЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАА

...ПСС-эй ЦК-гай Гене...ьна секретарь Л. И. ...жнев экономическа ха...анай талаар Япон-совет ...едэй хүтэлбэрилэгшэд... — Японой экономиче...хинүүдэй федерациин ...анрэн) президент К. ...ратай, Японой худал...аймаанай-промышленна ...ын президент С. Наганотай, Кэйданрэнэй директорэй ахалагша эрхилэгшэ Р. Котоотой мартын 25-да уулзажа хөөрэлдэбэ.

СССР-эй ба Японой хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаанай асуудалнууд, хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае саашадань үргэдхэлгэдэ Японой хэрэг ябуулгын түлөөлэгшэдэй, совет эмхинүүдэй дүүргэхэ үүргэ тухай асуудалнуудые бүтэмжэтэй hайн оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэhэн байна.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо И. Ф. Семичастнов хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

(ТАСС).

...ЛЕКСАНДР ФАДЕЕВЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ МЕДАЛЬНУУД

...овет элитэ ехэ уран зо... ...о А. А. Фадеевэй нэ...жэтэ медальнуудые ...ССР-эй Министрнүүдэй Со... ...бии болгобо. Социалис ...э ороноо хамгаалагша — ...т арадай баатаршалгата ...алтануудые тодо хур... ...р харуулhан гүнзэгы уд... ...й уран hайханай зохёол... ...дые, манай ороной Зэб... ...та Хүсэнүүдэй түүхэдэ, ...рлэнэй байдалда зорюулагдаhан зохёолнуудые бэшэhэнэйнь түлөө авторнуудта иимэ медальнууд жэл бүри барюулагдаха байна.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариат Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управленитэй хамта А. А. Фадеевэй нэрэмжэтэ медаляар шагнагдаhан түрүүшын совет уран зохёолшодые тодоруулба. «Эдэнэр Эхэ оронойнгоо түлөө тулалдаа» гэжэ романайнь бүлэгүүдэй элдэб жэлнүүдтэ толилогдоhонойнь түлөө М. А. Шолоховто алтан медаль олгогдоо. Һүүлэй жэлнүүдтэхи поэтическэ зохёолнуудайнгаа, публицистическэ хүдэлмэринүүдэйнгээ түлөө А. А. Сурков алтан медаляар шагнагдаха болобо.

(ТАСС).

НОРВЕГИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР ЭХЭ ОРОНДОО БУСАХАЯА МОРДОБО

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Совет правительствын уряалаар хани ёhоной албанай хэрэгээр манай орондо ерээд байhан Норвегиин Премьер-Министр Трюгве Браттели Эхэ орондоо бусахаяа Ленинградhаа мордобо.

СССР-эй далайн флодой министр Т. Б. Гуженко, СССР-эй МИД-эй генеральна секретарь Ю. Н. Черняков, СССР-hээ Норвегидэ байдаг элшэн сайд С. К. Романовский, Ленсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. И. Казаков, мүн бусад тусхай тушаалтад, хотын ажалшадай түлөөлэгшэд Норвегиин, СССР-эй, РСФСР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн аэропорт дээрэ Норвегиин правительствын толгойлогшые үдэшөө.

Норвегиhээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ф. Якобсен үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

Тэрээнтэй хамта Советскэ Союзда ерэhэн Норвегиин тусхай тушаалтад Трюгве Браттелитай суг мордолсоhон байна.

А. А. Гречкын Ирагта ерээд байhан тухай

БАГДАД. (ТАСС). Хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейнтэй уулзаба. Хоёр талые hонирхуулhан асуудалнууд уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэл үдэр А. А. Гречко Танигдаагүй солдадай хуур дээрэ венок табиhан, Ирагай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай командно-штабной колледждэ хүрэhэн байгаа.

Кубын айлшад — Забайкалида

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр.). Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, Кубын Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь, Кубын Республикын Революционно правительствын Премьер-Министрэй нэгэдэхи орлогшо, Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастро hамгантала — Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн, Кубын Эхэнэрнүүдэй федерациин түрүүлэгшэ Вильма Эспинтэй хамта мартын 25-да эндэ ерэбэ.

ФИНЛЯНДИИН ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ҮДЭРНҮҮД

СССР-эй Финляндиин Республикын гүрэнэй тугууд Москвадахи Политехническэ музейн байшангые шэмэглэбэ. Финляндиин эрдэм, техникын үдэрнүүд мартын 25-да эндэ баярай оршон байдалда нээгдээ. СССР-эй министерствэнүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, элитэ мэдээжэ совет эрдэмтэд, эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудай, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд нээлгын баяр ёhололдо хабаадаба. Гэгээрэлэй министр У. Сундквистом түрүүтэй Финляндиин тусхай делегаци эндэ байлсаа.

Финляндиин эрдэм, техникын үдэрнүүдтэ хабаадагшадта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный эльгээhэн амаршалгые суглаарагшад халуунаар угтаба.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума СССР-эй, Финляндиин хоорондохи научно-техническэ харилсаан улам бүри хүгжэжэ байна. Советскэ Союзда үнгэргэгдэhэн Финляндиин эрдэм, техникын үдэрнүүдэй Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондохи хани хүршэ ёhоной харилсаае бэхижүүлгэдэ нүлөөлхэ байhаниинь дамжаггүй.

(ТАСС).

ПАРТКОМУУДАЙ ЛЕКТОРНҮҮДЭЙ hУРАЛСАЛ

Партийна комитедүүдэй лекторнүүдэй бүхэсоюзна семинар-зүблөөн Москвада хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Ороной социальна, экономическа хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудаар, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ, партиин үзэл сурталай хүдэлмэри hайжаруулха, совет хүнүүдые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудаар элидхэлнүүд хэгдэhэн, лекцинүүд уншагдаhан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор И. В. Архипов, В. А. Кириллин болон тусхай тушаалтад семинарта hурагшадай үмэнэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЯПОН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ-ЭКОНОМИЧЕСКА ХАРИЛСААН

Экономическа харилсаанай талаар Совет-япон, Япон-совет комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд мартын 21-hээ 25 хүрэтэр СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министерствэдэ болобо. Экономическа харилсаанай талаар Совет-япон комитедэй түрүүлэгшэ, гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо И. Ф. Семичастнов — Совет делегациие, экономическа харилсаанай талаар Япон-совет комитедэй хүтэлбэрилэгшэд — Японой экономическа эмхинүүдэй федерациин (Кэйданрэн) түрүүлэгшэ К. Уэмура, Японой худалдаа наймаанай-промышленна палатын түрүүлэгшэ С. Нагано эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ Японой делегациие толгойлоо.

(ТАСС).

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАШАДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Хүдөө нютагуудта барилга эрхилдэг манай нэгэдэлэй коллективүүд жэлэй эхиндэ 1973 оной үрэ дүнгүүдые согсолһон, энэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгоёо тодорхойлһон байна. Колхозууд хоорондын барилгын организацинуудай бүхы коллективүүд партиин ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгатай танилсаһан, барилгые һайнаар, түргэнөөр, хямдаар бариха арга боломжонуудаа элирүүлһэн юм. Энэ жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха ёһотой барилганuудта хүсэ шадалаа элсүүлхэ, түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэжэ шиидээд, социалис уялгануудые абаа һэн.

Нэгэдэлэй коллективүүд дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэбые дүүргэхэ һайн үндэһэ һуури байгуулһан байна. Табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй түсэб болзорһоо урид, 1973 оной декабриин 21-дэ дүүргэгдээ. Малай, шубуудай байра, ажаһуудалай гэрнүүдые, хүүгэдэй эмхи зургаануудые, мүн үйлэдбэриин, соёлой ондоошье барилганүүдые хэхэ даабари дүүргэгдээ. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 107 процентдэ хүргэһэндөө хүдөөгэй барилгашад урматай байгаа.

Барилгашадай урда табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула холын хараатайгаар ажаллаха, ерээдүй жэлнүүдэй амжалта эртээнһээ түсэблэхэ хэрэгтэй гэжэ коллективүүд һайн мэдэрнэ. Тиимэһээ барилгые индустриальна аргаар эрхилхэ, барилгын бата бэхи бааза байгуулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ талаар гурбан жэлэй туршада бага бэшэ юумэн хэгдээ гэжэ тоолонобди.

11 мянган кубометр хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг полигон баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Хирпиисэ галдан гаргадаг саг зуурын заводууд Бэшүүрэй, Баргажанай аймагуудта баригдаа. Хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ шэнэ завод баригдажа байна. 10 мянган кубометр хабсаргамал зүйлнүүдээр барилгын талмайнуудые хангаха хүсэ шадалтай, тэрэнэй түрүүшын ээлжээн 1974 оной 2-дохи кварталда ашаглалгада тушаагдаха юм.

Өөрын индустриальна бааза байгуулжа байһан манай организацинуудай барилгашад табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ урдаа бүри харюусалгатай зорилго табиба.

Үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада, 500 мянган түхэригөөр ехэ подрядна хүдэлмэри хэхэ, гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 15 болотор дүүргэхэ түсэб-уялга абтаа. Тиихэдээ барилгые жэгдэ һайнаар эмхидхэхэ, шэнэ барилганuудые жэлэй эсэс багта бэшэ, харин квартал бүхэндэ ашаглалгада тушаажа байха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Тиихын тула жэлэй түрүүшын кварталай хугасаада 1973 оной энэ үеынхитэй сасуулбал, 2 процентээр үлүү подрядна хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Мүн ажалай эмхидхэл, барилгын материалнуудаар хангалга һайжаруулагдажа байна.

Нёдондонойхитой сасуулхада, энэ жэлдэ ажалай бүтээсэ 8 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Энэ ямар аргаар түйлагдахаб гэхэдэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри оньһожоруулагдаха, машина, механизмууд ашагтай һайнаар хэрэглэгдэхэ, ажалай сагые дэмы гээхэ ушар усадхагдаха юм.

Партиин ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, ашаглалгада тушаагдахаар түсэблэгдэһэн барилганuудта хүсэ шадал зорюулагдаха байна. Тингэжэ малай байрануудые болзор соонь, үбэлжэлгын хаһа болотор, шэнэ һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлэй, сентябриин нэгэн болотор ашаглалгада оруулха гэжэ хараалагдаа. Мүн нэгэ доро олон барилга эрхилхэ дутагдал усадхажа эхилээбди.

Колхозууд хоорондын барилгын организацинууд энэ жэлдэ 1720 толгой үнеэдэй, 1400 гахайн, 6000 хонидой байха байрануудые, 7130 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра, 270 үхибүүдые хүмүүжүүлхэ саад, 510 һурагшадай һургуули, мүн ондоо зарим барилга дүүргэхэ даабаритай юм. Энэ даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, хамта дээрэнь һуваггүй олон малай багтаха байрануудые, 7380 дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушааха угтамжын түсэб абтаа.

Урданай мэтэ барилгын өөрын бааза бэхижүүлэгдэхэ юм. 20 мянган кубометр хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ завод байгша ондо ашаглалгада тушаагдаха, тэрэнэй түрүүшын ээлжээн жэлэй түрүүшын хахадта продукци үгэжэ эхилхэ байна. Барилгын бүхы ажал оньһожоруулха хэмжээ бэелүүлһэнэй ашаар газар малтаха хүдэлмэриин 76 процентые, барилга-хабсаралгын 90 процентые, ашаа тээхэ, буулгаха ажалай 90 процентые оньһожоруулха зорилго табигдаа.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула машина, механизмууд ашагтай һайнаар хэрэглэгдэжэ эхилээ. Автомашина бүхэнэй бүтээсэ 5 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, тэрэ сүүдхэдөө 8,8 часһаа бага бэшэ саг соо хүдэлгэгдэхэ байна. Барилгын материал, түлишэ, бензин алмаха гэжэ хараалагдаа. Энээнэй ашаар нэгэдэлэй промышленна предприятинууд, автомобильна транспорт жэлдээ хоёр үдэр урдань алмаһан материал, түлишэ, бензин гэхэ мэтые хэрэглэн ажаллаха юм.

Даажа абаһан ажалай түлөө хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ, мүн мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Ганса энэ жэлдэ 360 хүниие барилгашанай мэргэжэлдэ һургаха гэжэ хараалбабди. Мүн хүдэлжэ байгаа барилгашадай дундаһаа 400 хүнэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлэгдэхэ юм. Барилгые һаадгүй һайнаар ябуулха хэрэгтэ хэдэн мэргэжэл шудалһан хүдэлмэришэд ехэ аша туһа хүргэдэг гэжэ мэдээжэ. Энээниие хараада абажа, энэ жэлдэ 150 барилгашад 2—3 мэргэжэл шудалха байна.

Социалис уялгануудые зүбшэн хэлсэхэ, баталан абаха үедэ олон дурадхал оруулагдаа. Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ, ажал оньһожоруулха хэрэгтэ тэдэниие олоор хабаадуулха тухай хэлсэгдэһэн юм. Урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар энэ жэлдэ 69 мянган түхэригэй алмалта хэхээр хараалбабди.

Урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гарган ажаллаха, арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ коллективүүд һайн мэдэрнэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, барилгые ехээр унжагайруулангүй саг болзор соонь ашаглалгада тушааха арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ барилгашаднай ойлгоно.

Тэдэнэр угтамжын түсэбөө, социалис уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ оролдожо эхилээ. Манай нэгэдэл январь, февраль һарануудай даабариие хамта дээрэнь 101 процент дүүргэһэн байна. Барилгын олон организаци, нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннонууд тогтууритай һайнаар ажаллажа, һара бүхэнэй даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Сэлэнгын, Баргажанай, Бэшүүрэй нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннонуудай, харгы барилгын нүүдэл колоннын коллективүүд социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэжэ байна.

Бүхы асуудал шиидхэгдээ гэхын аргагүй. Ажалай эмхидхэл һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ойлгуулалмжын ехэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй гэжэ мэдэрнэбди.

Барилгын талмай бүхэнэй ажалые эмхи гуримтайгаар ябуулха, түрүү онол арга, дүй дүршэл үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, энэ хэрэгэй түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ хэмжээн хараалагдаа. Мүн ажалай сагые дэмы гээхэ, хэрэгтэй материалай саг соогоо асарагдаагүй ушарһаа миин байха, ажалай журам эбдэхэ ябадал усадхаха талаар ехэ тэмсэл ябуулагдажа эхилээ. Машина, механизмуудаа зүбөөр хэрэглэжэ, үйлэдбэреэ оньһожоруулха, ехэ бүтээсэ түйлаха арга боломжотойбди.

Эдэ бүгэдэ гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха юм.

И. ТРУФАНОВ,
«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй инженер.

ШЭНЭ ТЕХНИКЭ ОЛОШОРНО

Хүдөө ажахын техникэ республикымнай ажахынуудта жэлһээ жэл бүри олоороо эльгээгдэнэ. Хэрбээ 1968 ондо 29,8 миллион түхэригэй трактор, комбайн, автомашина болон хүдөө ажахын бэшэшье олон техникэ колхоз, совхозуудта эльгээгдэһэн байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 47 миллион түхэригэй техникэ Буряадай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй баазада ороһон байна.

«Т-150К» түхэлэй шэнэ тракторнууд тус нэгэдэлэй баазада энэ жэлдэ түрүүшынхеэ абтажа эхилбэ. Энэ трактор хүдөө ажахын ямаршье хүдэлмэри хэхэдээ, часай 15—19 километр түргэнөөр ябаха шадалтай юм. Энэ хадаа гэнжэ мөөртэй «Т-150» түхэлэй тракторые хубилгажа, мөөрыень һэлгэһэн трактор болоно. Юуб гэхэдэ, гэнжын орондо мөөр табяа бшуу. Тиихэдэ 145 мориной хүсэтэй двигатель тодхогдоо.

Иимэ түхэлэй зургаан трактор хүдөөгэй техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудта түрүүшынхеэ эльгээгдэбэ. Ерээдүйн механизаторнууд энэ шэнэ трактор шудалха, ябуулжа һураха байна. Һүүлдэрнь түргэнөөр ябадаг трактораар тэдэнэр колхоз, совхозуудай таряалан дээрэ ажаллаха юм.

«К-700» гэжэ тракторай тоо республика доторнай улам олошорно, 1971 ондо иимэ тракторнууд республикын ажахынуудта 16 байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 80 шахуу болоһон байна.

Үбһэ ногоо хабтайлгажа тарааха оньһон түхеэрэлгэтэй «КПБ-3» гэжэ косилка республикымнай колхоз, совхозуудта энэ жэлдэ түрүүшынхеэ эльгээгдэхэнь. Энэ машина, клевер, хүсы үбһэ гэхэ мэтэ бобовое ногоо сабшахаар тааруулагданхай. Энэ машинын һайн талань юуб гэхэдэ, нэгэ доро сабшажа ябаад, ногооной эшые хабтайлгаад, нэгэ жэгдээр тараадаг. Ногоо хабтайлгажа хабшаха оньһыень хэрэглээд байхада, үбһэнэй эшэ болон набша намаань нэгэ доро хатадаг байна. Набша намаань эшэһээ түрүүн хатаад, бутаржа унахагүй байхаһаа гадна, бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй шанар нилээд дээшэлнэ. Иимэ 60 машина энэ жэлдэ абтахаар хүлеэгдэнэ.

Тиихэдэ элдэб түхэлэй автомашинанууд илангаяа олон абтадаг болоо. 1968 ондо республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй баазада 232 автомашина ерэһэн байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнэй тоо 436-да хүрөө һэн.

Һүүлэй үедэ силосэй ногоо хуряадаг комбайнууд гурба дахин, хартаабха малтадаг комбайнууд нэгэ хахад дахин олоор республикын колхоз, совхозуудта эльгээгдэбэ. Гэнжэ мөөртэй тракторай тоо 438-һаа 565 хүрэтэрөө олошороо.

Ороной 400 гаран завод, фабриканууд хүдөө ажахын машинануудые республикадамнай эльгээнэ.

П. КАЗАРИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүсэ ехэтэй «К-700» түхэлэй шэнэ тракторнууд республикымнай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй баазада ерээд байна.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй инструментальна цехэй фрезеровщик, коммунис ажалай ударник П. А. Соловьев түрэл заводтоо дүшөөд жэлэй туршада эрхимээр хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. А. Соловьев ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

КПСС-эй Загарайн райком пропагандистнарай научно-практическа конференци үнгэргэбэ. «Пропагандистын эрдэм ухаан, эмхидхэхэ бэлиг табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ зорюулха» гэһэн темээр энэ конференци болобо. Пропагандистын хүдэлмэриин дүй дүршэл согсолхо, энээнэй удха һайжаруулха, хүсэ нүлөө ехэтэй болгохо гэһэн зорилго энэ конференци урдаа табиба.

Эндэ хэдэ хэдэн элидхэлнүүд хэгдээ. Жэшээнь, «Партийна пропагандын гол ёһо гуримууд тухай, тэрэнэй хүсэ нүлөөе ехэдхэхэ тухай В. И. Ленинэй суртал» гэһэн темээр партиин райкомой секретарь Ю. М. Сахаровский элидхэл хэбэ. Пропагандист гээшэ хүмүүжүүлэгшэ, олониитын эмхидхэгшэ мүн. Пропагандые ажабайдалтай, коммунис байгуулалтын асуудалтай холбоотойгоор ябуулха гэһэн темээр партиин райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша Э. З. Долхонова элидхэл хээ. Мүн ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. А. Болотян, Хандагатайн леспромхозой парткомой секретарь Э. М. Досин, Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой главна инженер С. С. Щепелев, «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлениин главна инженер Ю. П. Архипов болон бусад пропагандистнар эндэ элидхэлнүүдые хэбэ.

Удаань партиин райкомой секретарь Ю. М. Сахаровский тобшолол хэхэдээ, политическэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухай хүнүүдэй анхарал хандуулба.

Н. КУЧУМОВ.

ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙ

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ Хилганын колхозой хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3 килограмм 600 грамм нооһо хайшалха, хурьгадые эхэһээ һалгааха үе болотор тус бүриинь шэгнүүр 20 килограмм болгохо социалис уялга баталан абаһан юм. Хараалһан түсэб, даабаряа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула Хилганын малшад бүри июнь һарада хурьгадые эхэһээнь таһалжа, хонин һүрэгөө зунай шэмэтэй ногоондо бэлшээн таргалуулжа, «тарилгаяа» үсөөхэн үдэрэй туршада һайн шанартайгаар үнгэргөө бэлэй.

Эртэ намарһаа хонишод үбэлжэлгэдөө һайн бэлэдхэлтэй орохын тула ехэхэн хүдэлмэри хэжэ гараа. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд түл абаха харюусалгатай хаһые бэлэдхэл һайнтайгаар угтахын тула малшадайнгаа дунда ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа.

Хилганын хонишод эгээл харюусалгатай хаһа — түл абаха хүдэлмэреэ һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Отара, бригада бүхэндэ хурьгашад томилогдонхой. Һаянай байдалаар тус ажахы 900 гаран хурьгатай болобо.

Аюша Бадмаевай бригадынхид энэ шухала хүдэлмэреэ эмхи гуримтайгаар захалба. Ахалагша хонишон Дамба Сынхиренович Малатхаев байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаха тухайгаа мэдүүлһэн юм. Энэ ажалша бэрхэ коллектив абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой гэжэ эндэ тэмдэглэхэ шухала. Эхэ хонидой хүшэ тамирынь һайн. Хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл, зелёнко, сагаан һолоомон хорёодонь оруулагданхай.

Ажахын бэрхэ хонишодой нэгэн Галдан Гармаев мүнөө үедэ хэнһээшье олон хурьга абаад байна. Ахалагша хонишод Ольга Малатхаева, Цырендулма Занаева гэгшэдэй бригаданууд тус бүридөө зуу гаран хурьгатай болонхой. Ажалай Улаан Тугай ордента хонишон Аркадий Шапсонович Нимаевай бригада мүн лэ ядаһн шэнээн хурьгатай. Эндэ дүй дүршэлтэй хурьгашад Анна Нимаева, Гарма Базарова, Цындэмэ Цыренова гэгшэд ажаллана. Октябриин Революциин ордента Ламажап Кынзылеевич Сангадиев энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ эмхи гуримтайгаар захалба. Байгша ондо тус бригадын гэшүүд зуун эхэ хонин бүриһөө 111 хурьга түлжүүлхэ социалис уялгатай юм. Мүнөө үедэ Ламажап Сангадиевай бригадын гэшүүд дүрбэн зуу гаран хурьгатай болонхой. Ажахын үнинэй хурьгашад Дэмбэрэн Гунсыреновна Лыгденова, Цыцык Очировна Бадмаева гэгшэд түрүү хонишонтой ажаллана.

Хилганын хонишод абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ гэһэн уряа доро хүдэлнэ. Хонишодой үргэһэ нойроо мартан ажаллаха харюусалгатай хаһа — түл абалга эндэ түлэг дундаа.

Г. ЛАМУЕВ.
Баргажанай аймаг.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. С. СУХОТИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна, ажахын эмхи зургаануудта үни удаан сагсоо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой инженер-конструктор **Сухотин** Григорий Семеновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной мартын 18.

Хабарай тарилгада бэлэн болоо гүт?

ДУТУУ ДУНДА ЮУМЭН ҮШӨӨЛ ОЛОН

Үдэшэ үглөөниинь ордоһотой хүйтөөр жабарлажа, үшөөл үбэлэй шэнжэтэй зандаа байбашье һаа, үдэр хоногой үнгэрхэ бүри үрин хабарай дүтэлжэ байһаниие мэдүүлнэ. Һаяlдун сагаан саһаар хушаатай байһан таряалангай үбэр майла газар бага зэргэ эреэлэн соохорложо харагдадаг болобо.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай колхоз, совхозуудай таряашад, механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада түргэнөөр бэлдэжэ дүүргэхэ, трактор, машинануудаа дары заһабарилжа бэлэн болгоод, жагсаалда табиха гэжэ эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Түрэл партиингаа ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, хүдөөгэй ажалшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, Мухар-Шэбэрэй аймагай таряашад, механизаторнууд табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ орооһо тарянай, таряалангай бусадшье ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряаха гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тула нэн түрүүн хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие богони болзорто, һайн шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэй байһаниинь хүн бүхэндэ элитэ. Тиихэдэ хабарай тарилгые түргэнөөр, һайн шанартайгаар дүүргэхын тула бүхы техникээ жэншэдгүй һайнаар заһабарилха ёһотой болоно.

Эгээл тиимэһээ Никольскын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хабарай тарилгада хүдэлхэ бүхы трактор, машинануудые эрхимээр заһабарилха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаа. Энэ хүдэлмэриие хаһа сагтань эхилээд, эмхитэй һайнаар ябуулаа юм. Эндэ заһабарилгын тусхай комплексно бригада эмхидхэгдээд, тэндэнь дүршэлтэй механизаторнууд — гагнууршад, токарь, слесарь, түмэршэ дархан гэхэ мэтэ мэргэжэлтэд оруулагдаа бэлэй. Тэрэнэйнь ашаар түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор бүхы тракторынь хуу заһабарилагдажа, үглөө мүнөөшье хүдэлжэ эхилхээр бэлэн болонхой. Мүн бүхы сеялкэ, плуг, борной гэхэ мэтэ заһабарилагдажа үни хада дүүргэгдээ һэн.

Тэрэшэлэн Суулгын совхоздо, «Путь Ленина», «Родина» колхозуудта хабарай тарилгада хүдэлхэ техникэ заһабарилха хүдэлмэри баһал муу бэшээр эмхидхэгдээ. Мүнөө бүхы трактор, машинань гол түлэб хүдэлхөөр бэлэн болгогдонхой. Гэхэтэй хамта, техникэ заһабарилга хаа хаанагүй урагшатай һайнаар ябуулагдана гэхэ үшөөл аргагүй. Мүнөө хабарай эхин һара, мартын тэн үнгэрөөд байхада, зарим ажахынууд трактор, машинануудаа заһабарилжа үшөө дүүргээгүй, тарилгада бэлэдхэлые унжагайруулжа байна. «Знамя Ленина», «Загаиский» колхозууд, «Одон», «Эрдэм» совхозууд техникэ заһабарилгые удааруулһаар.

Жэшээлхэдэ, «Заганский» колхоз графигайнгаа ёһоор мартын 20 болотор 56 трактор заһабарилха аад, мүнөө оройдоол 40 гарынь бэлэн болгоо. Мүн эндэ газар элдүүрилхэ техникэ заһабарилга урагшаа ябанагүй. Бүхы жаран сеялкын 80 процент заһагдаа нэрэтэй. «Знамя Ленина» колхоздо хабарай тарилгада хүдэлхэ бүхы 87 тракторайнь 50 гараниинь бүтэн болгогдонхой. 60 плугайнь 40-ниинь заһабарилагдаа. «Коммунизм» колхоздо баһал ниимэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Хабар болотор эртэ, техникээ заһабарилжа үрдинэ бэзэбди гэһэндэл зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ гээгдэлээ усадхаха тушаа мүртэй хэмжээ абанагүй. Үнэндөө, саг хүлеэхэгүй. Мэдээгүйдэл хабар болошонхой, газараа хахалха, тарилга хэхэ саг газаа орошоод байхал. Дээрээ ортохо(?) трактор, машинаяа дутуу заһабарилаад, бэеэ мэхэлээд, һүүлдэнь техникынгээ поли дээрэ гараад эбдэрхэдэнь, «бидэ хайшан гэхэбибди, трактор, машинамнай урагшаа ябанагүй» гэжэ альгаа дэлгээжэ һуудаг ушар энээнһээ урда али олон үзэгдэдэг байгаа.

Мүнөө тэрэ алдууе дабтажа яашье болохогүй. Заһабарилгын бригада, мастерской бүхэндэ дүршэлтэй бэрхэ механизаторнуудые нэмэжэ табиха, заһабарилагшадай ажалые һайнаар эмхидхэхэ гээшэ инженер, техник бүхэнэй уялга. Илангаяа заһабарилагшадай дунда социалис мүрысөө улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ байнабди. Энэ жэлдэ трактор, машинын заһабарилгын шанарта хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ анхарал хандуулха зэргэтэйбди. Тэрээнгүйгөөр хабарай тарилгада һайнаар бэлдээбди гэхын аргагүй бшуу. Муугаар, дутуу ядуу заһабарилагдаһан нэгэшье трактор, машина мастерскойн хашаа сооһоо гараха ёһогүй.

Тиигэбэшье зарим ажахынуудта техникын хэр һайнаар заһабарилагдажа байһаниие наринаар шалгаха хэрэгтэ анхарал ёһоор табигданагүй. Нёдондо эгээл энээнһээ боложо, «Заганский» колхоздо аяар 18 тракторынь таряалан дээрэ гараһаар түрүүшын үдэрһөө эбдэрээ һэн. «Знамя Ленина» колхоздо — 7 трактор, «Одон», «Эрдэм» совхозуудта 8—8 тракторынь баһал түрүүшынгээ үдэрһөө эбдэржэ эхилээ. Олонхи ушарта энэнь тракторай двигательнүүдые заһабарилһанай һүүлдэ хүйтөөр, халуугаар хүдэлгэжэ, һайса туршангүй, хэды шэнээн түлишэ галданаб, хэр хүсэтэйб гэжэ шалгангүй тодхоһонһоонь болодог.

Зарим ажахынуудта заһабарилгын хэрэгсэл, запчастиин хаһа сагтаа бэлдэгдээгүй дээрэһээ техникэ болзор соогоо бэлэн болгогдоногүй. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоздо хоёр тракторынь заһабарилгаһаа үни гараха аад, запчастиин үгы дээрэһээ хэдэн һара бүтэн болоогүй хэбтэнэ. «Казахстан» түхэлэй тракторто табиха поршневой бүлэг деталиин дутамаг дээрэһээ тэдэниие мүнөө заһабарилхань бүришье бэрхэтэй болоод байна. Олохон ажахынуудта заһагдаһан сеялкэнүүдынь дискгүй байха юм.

Колхоз, совхозууд ехэ заһабарилгатай болоһон тракторнуудаа «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлэй мастерскойһоо бэлэн болоһон тракторнуудаар һэлгэжэ абадаг байна. Теэд тэдэ тракторнуудынь элдэб дутагдалтай, муугаар заһабарилагдаһан байдаг гэжэ ажахынууд гомдоно. Тэрэншье зүйтэй. Энэ талаар «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлэй начальник В. И. Чеканов ажалаа һайжаруулха тушаа хэмжээ абаха зэргэтэй гэжэ һанагдана.

Хабарайнгаа тарилгада эрхимээр бэлдэхын тула бүхы шухала юумэ хэхэ, нэн түрүүн машина, техникэ һайнаар заһабарилжа, түргэнөөр дүүргэхын тула аймагай механизаторнууд хамаг оролдолгоёо гаргаха зэргэтэй.

Н. ЧУФЕНЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер.

ДЕПУТАДУУД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

...үнөө сагта нютагай Со...үдэй бэелүүлдэг үүр... эрхэ, уялга ба зо... айхабтар үргэн, гүн... удха шанарайнгаа та... ехэ болоо.

Нютагай Советүүд ажа... асуудалнуудаар дүтэ ...арна, хүн зоной ажа...далай хэрэглэмжэнүү... хангалгын ба соёлой, ...рые хамгаалгын хүдэл...нүүдые сэхэ хүтэлбэ... Иимэ болохолоороо ...дүүдэй нэрэ хүндэ дээ..., депутадуудай ажал ...ехэтэй. Советүүд ба ...зон хоёрой холбоон бү...дүтэ, ашатай туhатай бо... байна.

Совет демократиие сааша... хүгжөөхэ талаар манай ...мунис партиин ябуулжа ...han асари ехэ ажал хү...мэрие Хурамхаанай ай...ай Дэрээнэй сомоной Со...й хэрэг үйлэнүүд дээрэ... хаража болоно.

...амбайдалай хамаг бүхы ...далнууд сомоной Сове... түбаадалгагүйгөөр шиид...гдэз болёо. Тиихэтэй ...сомоной Совет элдэб шухала эдэбхи үүсхэлнүүдые гаргана.

Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ Дэрээнэй совхоз нооhо гүрэндэ тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ юм. Энээн тухай юундэ мүнөө дурданабши гэхэдэ, сомсоведэй депутадууд нооhо hайнаар абадаг болохын түлөө ажал хүдэлмэри горитонхон ябуулаа hэн. Түбхын түрүүн хонидой үбэлэй харууhан hайжараа, нооhо хайшалалгын үедэ Тазын, Аянай пунктнуудта депутадуудай пост хүдэлдэг болоо. Сомсоведэй депутадууд А. Дандаров, Д. Бишадаев, Ж. Очиров, Б. Раднаев гэгшэд тэдэниие толгойлжо, нооhо хайшалха хүдэлмэриие хинадаг, хүтэлбэрилдэг байгаа. Ямар нэгэн шухала асуудалай гарабал, тэрэниие пост дары сомсоведэй гүйсэдкомдо, гү, али совхозой дирекцидэ мэдүүлдэг hэн. Тиигэжэ шухала хэмжээнүүд түргэн абтадаг байгаа. Эдэ бүгэдын ашаар совхозоймнай 20 мянган хонин 11 үдэр соо хайшалагдашоо бэлэй.

Сомоной Совет мүнөөшье жэлдэ ехэ ноohоной түлөө тэмсэл эхилэнхэй. Сомсовет хонишодой ажал хүдэлмэри хинаха, тэдэндэ туhалха депутадуудай тусхай пост эмхидхээ юм. Энэ пост гансахан отарын гү, али бригадын хүдэлмэреэр ажалаа хизаарладаггүй, харин совхозой бүхы хонин ажалые хараадаа абажа хүдэлнэ. Тус постын эдэбхеэр отара бүхэндэ үбэлэй сагта хүрэхөөр түлеэн бэлдэгдээд, тэдэнэй газаа буулгагдаа, мүн хурьга абалгын пунктнуудшье түлеэгээр хангагдаа. Тэжээл, үбhэ шэрэхэ хүдэлмэриие саг соонь хэхын тула депутадууд ехэхэн оролдолго гаргаа hэн. Тиихэдэ автолавкын, соёлшодой, агитбригадын хонишодто саг үргэлжэ ошожо байха шухала хэмжээнүүдые сомсоведэй гүйсэдком абаhан байна.

Сомоной Соведэй гүйсэдком совхозой дирекци, партийна организаци хамтынгаа хүсөөр 5 культбаза байгуулаа. Тус культбазанууд гоёор шэмэглэгдэнхэй. Гэрнүүдынь хододоо дулаан байдаг. Дүтэ ойрын малшад эдэ культбазануудтаа суглараха ехэ дуратай. Эндэ ерэхэдээ совхозойнгоо бэелүүлхэ уялгануудай, түсэбүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байhые тусхай диаграмманууд дээрэ харадаг. Тиихэдэ үшөө нэгэ диаграмма дээрэ юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэб харуулагданхай, тусхай зурагаар энэ түсэбэй хэды шэнээн дүүргэгдэжэ байhаниинь харуулагдана. Малшад эндэ мүрысөөнэй ябасатай танилсадаг. Энэнь тэдэнэй ойрын сагта бэелүүлхэ зорилгоёо тодорхойлходонь туhатай юм.

Киномеханигууд Ш. Аранзаев В. Занданов хоёр долоон хоног бүхэндэ ерэжэ малшадта кино харуулна. Энээнэй хажуугаар hара бүри нэгэ дахин комплексно хангалга эмхидхэгдэдэг. Энэ хэрэгтэ соёлшод С. Зандараев, Р. Баторов, Е. Саланова, О. Ринчинов, фотограф Д. Батуев, оёдолшод Е. Цыренова, Л. Догдонова, врач Хобитуева, лекторнүүд Ж. Борбонов, В. Дандаров, В. Цыренов, А. Аюшеев гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Комплексно хангалгада хабаадагшад тусхай түхеэрэгдэhэн машинаар культбаза бүхэндэ hарадаа нэгэ дахин ерэдэг юм. Тэрэ үдэрынь дүтэ ойрын малшад суглардаг. Тиигэжэ hонирхолтой лекци шагналга, шэнэ хубсаhа захилга, үhэеэ абхуулга гү, али дүрэеэ буулгуулга, агитколлективэй концерт харалга эхилдэг байна.

Энэ хүдэлмэримнай эрхим hайн боложо үшөөл бираадүй гээшэ. Малшадта ошохо график баримталагдангүй үлэшэдэг. Комплексно хангалгада хабаадаха ёhотой хүнүүдэй зариман сагайнгаа ерэхэдэ ошохо аргагүй байдаг, үгышье hаа, шэнэ лекци бэлдэгдээгүй гү, али агитколлективэй концерт бэлэн бэшэ байхаяа hанаха. Манай ажаглалтаар, малшадые хангалга гээшэ гансахан сомсоведэй, партийна, комсомолой профсоюзай организацинуудай хэхэ ажал байхаhаа гадна, ажахын хүтэлбэриин саг үргэлжын хүдэлмэриин нэгэ шэглэл болохо ёhотой. Тэрээнhээ гадна тус ажал түсэбэй ёhоор хэгдэхэ ёhотой. Юундэб гэхэдэ, сомсоведэй шиидхэбэреэр соёлшодой хүдөө гараха болоходонь, машина үгы гү, али ямар нэгэн хэрэгтэй хүншни ябалсаха аргагүй, ондоо даабаритай болошоhон байдаг.

Манай совхозой ажалшад мүнөө юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбүүдые амжалтатай дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ депутадууд, коммунистнар болон комсомолшууд жагсанхай. Арадай hунгамалнууд Даши Батуев, Сэсэгма Бадмаева, Сультим Дашиев, hамасэрэн Будаева, Эльвира Будаева, Михаил Доржиев болон бусад даалгагдаhан хүдэлмэридөө ажалай үльгэр жэшээнүүдые харуулна.

Мүнөө нютагай Советүүдэй бэелүүлдэг үүргын, уялгын, эрхын үргэдэжэ, аша туhа ехэтэй боложо байhан сагта сомсоведэйнгээ али бүхы хүдэлмэриие эрхим hайнаар ябуулха гээшые манай депутадууд нангин уялга дээрэ тоолодог.

В. БАТОРОВ.
Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Соведүүдэй хүдэлмэри

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДТЭ АНХАРАЛ ХАНДУУЛХА

Совет хүн бүхэн элдэб гуйлта, гомдол болон асуудалнуудтайгаар гүрэнэй, ниитын органуудта хандаха эрхэтэй байдаг. Тэдэнэй эрилтэ, гуйлтануудта анхаралтайгаар хандаха шухала гэжэ Коммунис парти, совет правительство нэгэнтэ бэшэ заадаг байна.

Хүн зоной гуйлта болон эрилтэнүүдтэ совет органуудай зүгhөө ямараар хандадаг байhыень ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй жэшээ дээрэ хараад үзэе. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилхы тушаалтадта колхоз болон совхозуудай юрын хүдэлмэришэд, малшад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон алба хаагшад элдэб асуудалнуудаар хандажа байдаг.

Аймгүйсэдкомой юрэнхы таhагта үнгэрэгшэ 1973 оной туршада хамта дээрээ 110 гуйлта, гомдол болон дурадхалнууд ороhон байна. Тэдэнэй зариманиинь ажахынуудай ажал хүдэлмэри гуримшуулха, хүн зоной байра байдал hайжаруулха асуудалнуудта зорюулагданхай. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ совхоздо ажаhуудаг пенсионер П. Ф. Антоновhоо майн 10-да ерэhэн бэшэг соонь газарай муугаар хахалагдадаг тухай хэлэгдэhэн юм. Бэшэгэй дохёогоор аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном Е. И. Захаров совхоз ошожо, бэшэг дотор хэлэгдэhэн баримтын зүб байhые элирүүлhэн байгаа. Тэрээнэй ашаар зохихо хэмжээн абтажа, газар хахалалгын шанар нилээд hайжарhан байна.

Мүн энэ совхоздо хүдэлдэг hаалишад аймгүйсэдкомдо 1973 оной январиин 18-да бэшэг бэшэхэдээ, автобус абажа үгэхэдэнь совхоздо туhалхые гуйhан байгаа. Ушар юуб гэхэдэ, совхозой hаалишад зун, намарай үедэ үиездээ hаахын тула колхозой гол буусаhаа холо газарта ашаанай машинаар хүргүүлдэг, тиихэдээ бороо хурада, hалхи саhанда сохюулдаг байhан юм. Бэшэг тушаа хэмжээн абтажа, даб дээрэ ашаанайнь машина дээрэ бүхөөг хэгдэhэн байгаа. Һүүлдэнь республикын совхозуудай нэгэдэлэй туhаламжаар тусхай автобус үгтэhэн юм.

Республикын социальна тэдхэмжын министерствын хамhабариин ажахыда хүдэлдэг хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ жэлэй февралиин 15-да аймгүйсэдкомдо бэшэг бэшэхэдээ эдеэ хоол наймаалха ларёк нээхыень гуйhан байгаа. Тэдээнэй гуйлта дүүргэгдэжэ, мартын 14-дэ ларёк нээгдэhэн байна.

Эрилтэ болон гомдолтойгоор хандаhан бэшэгүүд аймгүйсэдкомой бусадшье таhагуудта олоор орожо байдаг. Пенсиимнай нэмээгыт, материальна туhаламжа үзүүлыт, амарха путёвко оложо үгыт гэхэ мэтэ гуйлтатайгаар ерэhэн хүнүүд социальна тэдхэмжын таhагта жэлэй дүрбэн сагта орохоhоо гадна, бэшэгүүдээршье хандажа байдаг.

Социальна тэдхэмжын таhагайхид ажалшадhаа ороhон бэшэгүүдтэ анхаралтайгаар хандажа, дары хэмжээ абана. Хүн зонhоо ороhон бэшэгүүд тусхай дансада бэшэгдэжэ, 3—4 үдэрэй турша соо шиидхэгдээд, зохихо харюу үгтэдэг байна.

Хүн зонhоо ороhон гуйлта, гомдолнуудые дүүргэлтэ болгон аймгүйсэдкомой социальна тэдхэмжын таhагай зүгhөө нилээд хэмжээнэй мүнгэн туhаламжа үгтөө. Туhаламжада хүртэгшэдэй тоодо Ивалга тосхондо ажаhуудаг Д. И. Собенникова, В. Г. Поргачевский, «Заветы Ильича» совхоздо ажаhуудаг Очир Цыбанова, дайнда наhа бараhан сэрэгшын басаган, багаhаа бэе муутай байhан Л. С. Котлыкова болон бусадые нэрлэмээр. Тэдэнэртэ нэгэн доро 20—30 түхэригэй мүнгэн тэдхэмжэ үгтөө.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадажа, бэе муутай болоhон хүнүүдэй гуйлтаар жэл бүри путёвконууд үгтэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада нютагай аршаануудта, илангаяа Горячинскда амарха 22 путёвко, Сочидо амарха 3 путёвко үгтэhэн байна.

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда бэеэ гэмтэгшэд тухай тоо мэдээ hайжаруулха зорилгоор тусхай дэбтэр хэхээр бэлдэжэ байнабди,— гэжэ социальна тэдхэмжын таhагые даагша С. И. Павлов хөөрэнэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой бусадшье таhагуудта, тэрэ тоодо арадай гэгээрэлэй, финансын таhагуудта гуйлта, гомдол болон дурадхалнууд ородог байна.

Багшанарые гэр байраар, түлеэ залhаар хангаха, hурагшадые hургуулинуудтань машинаар хүргэдэг болохо гэхэ мэтэ асуудалнуудаар бэшэгүүд аймагай гэгээрэлэй таhагай нэрэ дээрэ ерэжэ, үнгэрэгшэ жэлэй туршада зохихо хэмжээн абтаа.

Ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй таhагуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай гуйлта, гомдол болон дурадхалнуудые саг соонь хаража үзэхэ тушаа партиин ЦК-гай тогтоолые, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые дүүргэлтэ болгон, эмхидхэлэй ехэ ажал хэдэг байна.

Нэмэлтэ шалгалтын хэгдэхэгүй гуйлта, гомдол болон дурадхалнуудые 15 үдэрэй туршада, нэмэлтэ шалгалтын хэрэгтэй болохо бэшэгүүдые hарын турша соо шиидхэхэ шухала гэжэ партиин ЦК-гай тогтоол соо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ дотор хэлэгдэнхэй. Парти, правительствын эдэ захяа заабаринууд аймагай Соведэй таhаг бүхэндэ заатагүй дүүргэгдэнэ.

И. БАЛЬДИРОВ.

ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-ЭЙ ГЕОЛОГИИН МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД БА ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ ПАРТИЙНА, СОВЕТ ПРОФСОЮЗАЙ БА КОМСОМОЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...1973 оной түсэбүүдые бо... абаhан социалис уялга...даа дүүргэхэ, үлүүлэн ...үргэхэ хэрэгтэ амжалта ...аhанайнь түлөө иимэ хү...үдые шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-hээ:
...АЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Быков Василий Васильевичые — Нарhатын экспедициин үрэмдэгшэ.

Васильев Михаил Михайловичые — Буряадай геологическа управлениин Хойто-Байгалай геолого-бэдэрэлгын партиин үрэмдэгшэ.

Гомбоев Владимир Дашиевичые — Ахын геологическа экспедициин үрэмдэгшэ.

Осокин Петр Васильевичые — Буряадай геологическа управлениин түбэй геологическа экспедициин партиин ахалагша геолог.

Саранулов Казан Ивановичые — Багдаринай геологическа экспедициин проходчик.

Феоктистов Иван Кирилловичые — Үдэ-Витимэй геолого-бэдэрэлгын экспедициин үрэмдэгшэ.

...ҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ ОРДЕНООР

...летов Петр Егоровичые — Сэлэнгын геологическа экспедициин үрэмдэгшэ.

Кузьмин Владимир Степановичые — Буряадай геологическа управлениин Гуджирска геолого-бэдэрэлгын партиин ахалагша геолог.

Литвиненко Владимир Андреевичые — Сэлэнгын геологическа экспедициин ахамад геолог.

...роков Иван Николаевичые — Нарhатын экспедициин үрэмдэгшэ.

Паданина Тамара Васильевнае — Буряадай геологическа управлениин түбэй лабораториин хүдэлмэрилэгшэ.

Юшин Николай Григорьевичые — Буряадай геологическа управлениин Ермаковско геолого-бэдэрэлгын партиин үрэмдэгшэ.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Власов Семен Федотовичые — Буряадай геологическа управлениин транспортна конторын жолоошон.

Степанов Трофим Сергеевичые — Сэлэнгын геологическа экспедициин проходчик.

Хамуева Анна Филипповнае — Багдаринай геологическа экспедициин лабораториин хүдэлмэришэн.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Батышев Николай Андреевичые — Сэлэнгын геологическа экспедициин бульдозерой машинист.

Дашиев Цырендоржо Дашиевичые — Буряадай геологическа управлениин геофизическэ экспедициин ахалагша техник.

Довгополый Анатолий Викторовичые — Нарhатын экспедициин ...рэмдэлгын мастер.

Мальцев Иван Васильевичые — Буряадай геологическа управлениин Гуджирска геолого-бэдэрэлгын партиин проходчик.

Попов Владимир Александровичые — Ахын геологическа экспедициин жолоошон.

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 оной февралиин 27.

ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй МЕЛИОРАЦИИН БА УҺАНАЙ АЖАХЫН ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түйлаhан амжалтануудайнь ба 1973 ондо мелиоративна түхеэрэлгэнүүдэй барилга дээрэ абаhан уялгануудаа дүүргэхэдээ гаргаhан ажалайнь эдэбхи ...агай түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-hээ:
...АЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Гонтарь Павел Васильевичые — «Бурводстрой» трестын Улаан-Үдын нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын үрэмдэгшэ.

Карнаков Геннадий Михайловичые — «Бурводстрой» трестын Хориин нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын начальник.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Дорофеев Иван Александровичые — «Бурводстрой» трестын Ивалгын нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын экскаваторай машинист.

Калашников Никита Павловичые — «Бурводстрой» трестын Мухар-Шэбэрэй нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын бульдозерой машинист.

Листов Василий Григорьевичые — «Бурводстрой» трестын автобазын жолоошон.

Эрдынеев Иннокентий Санжиевичые — «Росводремстрой» нэгэдэлэй Буряадай нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын экскаваторай машинист.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Болотов Иннокентий Францевичые — «Бурводстрой» трестын Хориин нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын тракторист.

Латышев Владимир Степановичые — «Бурводстрой» трестын Улаан-Үдын нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын үрэмдэгшэ.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Балданов Владимир Балдановичые — «Бурводстрой» трестын Мухар-Шэбэрэй нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын бульдозерой машинист.

Варфоломеев Андрей Ивановичые — «Росводремстрой» нэгэдэлэй Бэшүүрэй нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын экскаваторай машинист.

Толстихин Алексей Михайловичые — Бурводстрой» трестын Баргажанай нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын бульдозерой машинист.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

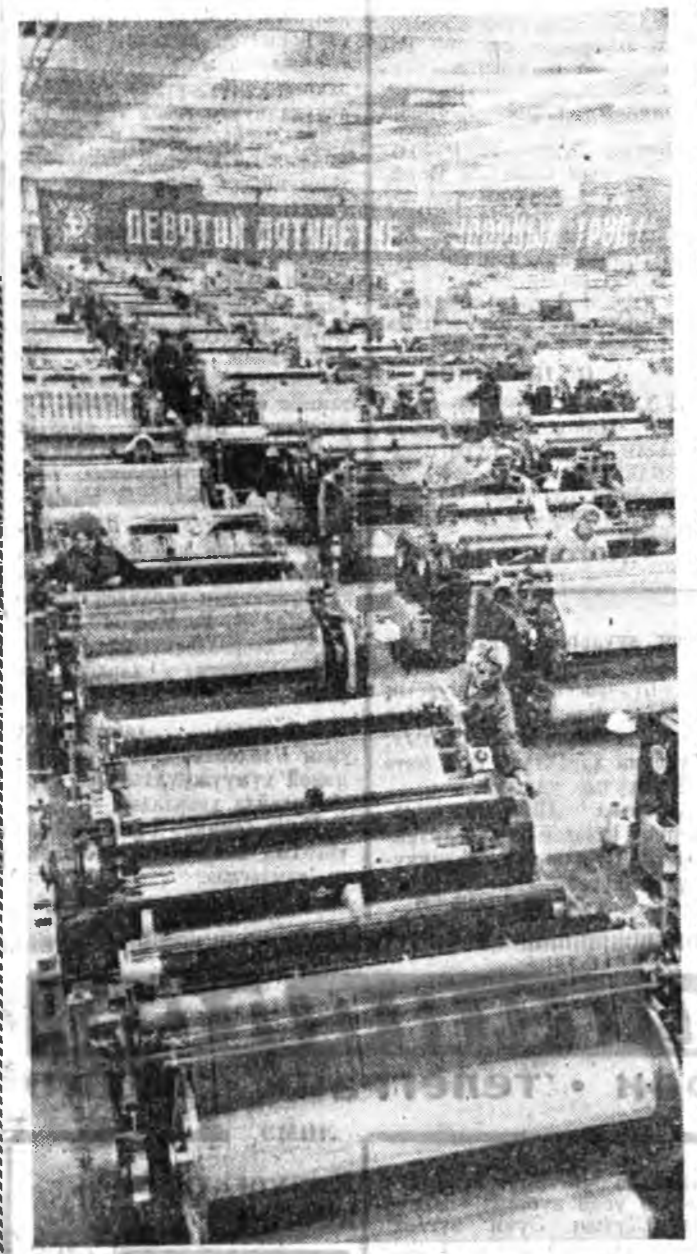
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 оной февралиин 27.

БЕЛОРУССИИН ССР. **Могилевой торгон бүдэй комбинадай түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оробо. Тэрэнэй ашаглалгада барилгашад болон хабсаргагшадтай хамта бүд нэхэгшэд өөhэдөө эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байна. Тэрэнэй ашаар бүд нэхэлгын зуугаад станок болзорhоо урид хүдэлгэгдэжэ эхилhэн байна. Хүнгэн промышленностиин предприятинуудта мүнөөдэрэй байдалаар 220 мянган дүрбэлжэн метр торгон бүд эндэhээ эльгээгдээд байна.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чехословакиhаа асарагдаhан станогуудай тодхогдоhон бүд нэхэдэг цехэй юрэнхы түхэл.

ТАСС-ай фотохронико.

ХЭЛЭ, ЛИТЕРАТУРЫН ДОЛООН ХОНОГ

Улаан-Үдын 1-дэхи интернат hургуулида мартын 4-hөө 16 болотор буряад хэлэнэй болон литературын долоон хоног үнгэргэгдэhэн байна. Һургуулиин коридор соо орохолоор, «Бүгэдэнэй анхаралда» гэжэ аржытар бэшээтэй соносхол, саашаа ябахада, түрэл хэлэн дээрээ гоёор бэшэhэн плакадууд харагдаха юм. Эдэ бүгэдэ юумэнүүд юрын үдэрнүүдэй ажабайдалые ондоо болгоhон шэнги байгаа.

Зурагай хабтагар зузаан саарhа бариhан хэдэн хүбүүд, басагад урагша, хойшоо гүйлдэхэ юм. Эдэнэр хадаа Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай түүхэ ба хэлэ, бэшэгэй факультедэй буряад таhагай студентнэр гээшэ. Тэдэнэр педпрактика гаража байна. Эдэ студентнэр РСФСР-эй hургуулиин габьята багша Хандама Дугаровна Дамдиновагай ударидалга доро буряад хэлэнэй болон литературын долоон хоног үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Түрүүшын долоон хоногто буряад уран зохёолшодой, мүн ородой агуу ехэ классигуудай марксизм-ленинизмын үндэhэ hуури табигшадай хэлэн тухай хэлэhэн үгэнүүдэй плакадууд коридор соогуур үлгэгдэhэн юм. Зүб бэшэлгын дүримүүдтэ хабаатай жэшээнүүдшье бэшэгдэhэн байна. Класс бүхэндэ «Түрэл хэлэн түрэhэн дайда хоёроо түби дээгүүр хаанашье яба, мартахагүйш!» гэhэн хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Хэшээлэй забhарлалгын үедэ hургуулиин радиогоор хэлэн тухай буряад уран зохёолшодой, мүн hурагшадай зохёоhон шүлэгүүд дамжуулагдажа байгаа. 4—7-дохи классуудта дэбтэр, номhоо эхилээд, hурагшадай бүхы хэрэгсэлнүүдэй харалга боложо, 8—10-дахи классуудта «Түрэл хэлэн, түрэhэн дайдаhаа үнэтэй юумэн үгы» гэhэн темээр найруулга бэшэлгын конкурс үнгэргэгдөө. 7 хоногой hүүлшын үдэр бүхы дүнгүүд элиржэ, hурагшадта соносхогдоhон байна.

2-дохи долоон хоног түрэлхи литературада зорюулагдаhан байгаа. Тиихэдээ ехэнхи хубинь поэт Д. Улзытуевай дурасхаалда зорюулагдаа. 4—7-дохи классуудта Д. Улзытуевай шүлэгүүдые уран уншалгаар конкурс боложо, 8—10-дахи классуудта «Д. Улзытуев—бэлигтэ поэт, дуушан» гэжэ темээр найруулга бэшэлгын конкурс соносхогдоо.

Энэ үедэ, түрэлхи хэлэнэй болон литературын долоон хоногуудай үнгэржэ байхада, литературна кружогойхид бүхы хаба шадалаа гарган хабаадалсаа гээшэ.

Кружогто нилээд олон үхибүүд ябана. Тэдэнэр буряад шүлэгэй байгуулга, уран аргануудтай танилсажа, өөhэдөө шүлэг бэшэхэ, уранаар уншажа hурахаhаа гадна, амаралтынгаа үедэ республикынгаа аймагуудаар ябажа, арадай аман зохёол, түүхэ суглуулдаг, мүн буряад уран зохёолшодойнгоо зохёохы ажал ябуулга тухай планшедүүдые бэлдэдэг байгаа. Кружогой гэшүүдэй гаргадаг «Зүрхэнэй дуун» гэжэ ханын hонин хүн бүхэнэй дурые татадаг гээшэ. Юундэб гэхэдэ, түрэл арадайнгаа угалзануудые хэрэглэжэ, газаа түхэлыень гоёодогhоо гадна, шэнэ шүлэгүүдээ, hүүлшын hонинуудые оруулалсан, удхын талаар баян, гүнзэгы болгожо, хүнэй анхарал заабол хандуулна.

Мартын 16-най үдэр. Коридорой ханаар түрэл хэлэндээ, литературадаа зорюулагдаhан «Зүрхэнэй дууhаа» эхилээд, класс бүхэнэй гаргаhан газетэнүүд үлгэгдэнхэй. Газетэнүүдэй хажуугаар ехэ олон шүүмжэлэгшэд түлхисэлдэнэ. Үнгэрhэн хоёр долоон хоногой ажалай дүнгүүд тэрэ үдэр гаргагдаба. Эдэ газетэнүүдэй нэгэниинь түрүү hуури эзэлхэ ёhотой. Шалгалтын комисси ехэ наринаар олон талаhаань шүүмжэлжэ, үхибүүдэй халуун арсалдаа тайлбарилаа.

Үдэшын 8 сагта гоёор хубсалhан үхибүүд hургуули хамтын байра хоёрой хоорондо hубарилдаа. Актова зал соо ороhон хүн гайхажа, гоёшоожо баранагүй. Үүдэнэй дэргэдэ Д. Улзытуевай номуудаар эмхидхэгдэhэн викторина, планшедүүд бултанай анхарал, хандуулан hонирхуулна.

Уданшьегүй зал соохи hангалинууд эзэлэгдэжэ. Шуугиан замхаба. Сценэ дээрэ президиумдэ hуугшадай дундаhаа Хандама Дугаровна бодожо, түрэлхи хэлэндэ, литературада зорюулагдаhан үдэшэеэ нээбэ. Уригдаhан айлшадаа нэрлэжэ, энэ үдэшынгөө программа соносхобо.

«Д. Улзытуев — бэлигтэ шүлэгшэн» гэжэ 10-дахи классай hурагша Гомбоева Нима-Ханда, «Д. Улзытуев—дуушан» гэжэ 10-дахи «А» классай hурагша Эрдынеева Люда элидхэлнүүдые хээ. Эдэнэй hүүлдэ буряад арадай поэт, Дондок Улзытуевай нүхэдэй нэгэн Н. Г. Дамдинов тэрээн тухай шэнэ hонин юумэнүүдые хөөрэжэ үгөө. Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай буряад хэлэнэй таhагые даагша В. Ж. Хамагановта үгэ үгтэжэ, үнгэргэгдэжэ байhан долоон хоногой удха шанарые тэрэ тэмдэглэбэ.

Удаань үхибүүд Дондок Улзытуевта зорюулhан өөрынгөө шүлэгүүдые уншаба.

Иигэжэ программын 1-дэхи хуби дүүрэжэ, 2-дохи хубинь—уран hайханай концерт эхилээ. Һурагшадай айлшад, Буряадай мэдээжэ дуушад Л. Шоболов, Н. Будаева, Ж. Дандаров гэгшэд Д. Улзытуевай шүлэгүүдээр найруулагдаhан дуунуудые нэрьемэ альга ташалган доро дуулаа. Л. Дадуева хүгжэмыень наадажа үгөө. Энэ концертдэ уранаар уншадаг hурагшад, хатаршад хабаадалсаа. Мүн Д. Улзытуевай хүбүүн Амар-Сана Улзытуев эсэгынгээ шүлэг уран гоёор уншажа, үетэн нүхэдөө баясуулаа.

Эгээл hүүлдэ арадай наадан, ёохор, хатар болоо. Мүн баhа буряад хэлэнэй, литературын долоон хоногууд соо шалгаржа гарагшад бэлэгүүдээр шагнагдаhан байна.

С. ГЫРГЕШКИНОВ,
БГПИ-гэй 4-дэхи курсын студент.

МҮНӨӨНЭЙ ХАКАС ОРОН

Байгаалиинь үзэсхэлэн hайханай түлөө тэрэниие Сибирьтэхи Швейцари гэжэ нэрлэдэг юм. Байгаалиин ехэ баялигуудтай байhанаангаа түлөө совет Эльдорадо гэжэ нэрэшэнхэй. Экономическа, соёлой амжалта түйлалтануудайнь түлөө «нойрhоо hэриhэн» газар нютаг гэжэ тоолодог. Хакас орон тухай, Сибириин зүүн-урда хубидахи автономито область тухай олон оронуудай журналистнууд нигэжэл бэшэhэн байдаг. Энээн тухай КПСС-эй Хакасай областной комитедэй нэгэдэхи секретарь, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Алексей КРЫЛОВ хөөрэнэ.

Нэн түрүүн энциклопедическэ хэдэн мэдээнүүдые дурдалтай байна. Хакасай газар дайда 60 мянган дүрбэлжэн километрhээ дээшэ юм. Хүн зомнай хахад миллион шахуу, эдэнэй дунда 54,7 мянган хакасууд бии гэхэ гү, али областиин зоной 12 процентнь болоно.

1917 оной социалис революциин урда тээ барлагдаhан Россин карта дээрэ Хакас орон оройдоо байгаагүй юм. Революциин урда тээхи Брокгаузай энциклопедическэ суута словарь соо «хакас» гэhэн үгэ олохогүйт. «Нүүдэл байдалтай тюркскэ угсаатан Енисейн губерниин Минусинска округто ажаhуудаг. Эдэнэр хоёр отог боложо хубаардаг. Отогой ноёд эдэниие хүтэлдэг байна. Мал үсхэбэрилдэг, газар элдүүрилдэг, ан агнадаг» гэжэ тэрэ словарь дотор хэлэгдэнэ.

Тэрэ үеын ород газетэнүүдэй нэгэн нигэжэ бэшэhэн байдаг: «Эндэ промышленность үгы шахуу юм. Улад зонойнь 80 процент үзэг бэшэг мэдэхэгүй. Хэдэн арбаад мянган хүн пулсаран үбшөөр, хэрхээр, уушханай ханяадаар үбдэнхэй. Гурбан врачтай оройдоол 5 больница, фельдшерскэ 5 пункт бүхы округ доторнь бии».

Мүнөө РСФСР-тэхи Хакасай автономито область — ороной хүгжэлтэ түгэс индустритай район. Промышленна продукци областиин арадай ажахын 80 процентнь болоно. Эндэ 113 ехэ завод, фабрика хүдэлдэг, Молибденэй комбинат, түмэрэй руда малтан абадаг уурхайнууд, шулуу нүүрhэнэй шахтанууд, хүнгэн, эдеэ хоолой, ой модоной ба химическэ промышленностиин предприятинууд тэдэнэй дунда бии. Агаарай, түмэр замай, автомобилиин замуудай талаар Хакас орон Сибирьтэ, Алас-Дурна зүгтэ түрүүшын hууринуудай нэгые эзэлнэ.

Урдын хаанта Россин бүхы арадуудтай адли тэгшэ байдал, аха дүү ёhоной хани барисаа түхеон заяаhан Агууехэ Октябриин революци хакасуудай үндэhэн нэрэ түрыень hэргээгээ hэн. «Хакасуудай өөhэдөө өөhэдынгөө байдалые хүтэлбэрилхэ дүрим» нютагай хүдэлмэришэдэй, таряашадай депутадуудай Совет 1918 оной хабар зохёон баталhан юм. Хакасай национальна округые 1925 ондо байгуулhан хожомоо автономито область болгогдоhон ушар энэ бага арадай өөрын гүрэн түрэтэй болохо хэрэг хангаhан байгаа. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхан зайсуулжа, Россин гээгдэнги заха хизаарые экономическа талаараа хүгжэhэн нютаг болгохо гэhэн бэрхэтэй зорилго эдэнэй урда табигдаа hэн. 1916 ондо эдэ нютагуудай оройдоо 100 хүн hургуулида hурадаг байhан hаа, харин мүнөө 100 мянган hурагшад Хакасай юрэнхы эрдэмэй 355 hургуулида hурана. Хэдэн мянгаад залуу хакасууд Москва, Новосибирск ба ороной бусад хотонуудта hурахаяа жэл бүри ошоно.

Ород алфавидые үндэhэ болгоhон хакас үзэг бэшэг зохёолго — энэ талаар хэгдэhэн түрүүшын алхам мүн. Хизаарай үндэhэн зон түрүүшынхеэ эрдэм шудалха аргатай болоо hэн. Үзэг бэшэг шудалхаhаа гадна, социальна байдалаа, экономикоёо үндэhөөрнь хубилгажа захалhан байгаа.

Ород арадай түлөөлэгшэд түрүүшынь багшанар байhан юм. Эдэнэй туhаламжа, дэмжэлгээр гүрэнэй эмхи зургаануудта, hургуулинуудта, клубуудта үндэhэн интеллигенци урган гараа hэн. Хакасай экономико болон соёлые хурдан түргөөр хүгжөөхын тула Сибириин бусад районуудайхиhаа ехэ мүнгэ Совет гүрэн hомолдог бэлэй.

Бүгэдэ ниитын дунда hуралсал мүнөө область дотор бэелүүлэгдэжэ байна. Багшанарай, политехническэ институдууд, хүдөө ажахын, горно текстильнэ техникумүүд, хүгжэмэй, медицинскэ, мүн бусад училищинууд Хакасай ниислэл — Абакан хотодо нээгдэнхэй. Драмын театр, 322 клуб областиин ажалшадые хангадаг. 69 больницада, медицинскэ 358 пунктда 3,5 мянган врач ажаллана.

Тоонууд даб дээрэ hонингүй шэнги байдаг. Тиигэбэшье Сибириин багахан арадай социальна хүгжэлтые тоо, баримтанууд элеэр харуулна. Олон тоо хакасуудые өөhэдыень гайхуулнагүй: эдэнэй олонхид Совет засагай үедэ түрэhэн дээрэhээ иимэ ехэ хубилалтанууд байхал ёhотой гэжэ тоолоно. Урдын нүүдэл байдалтай хүнэй хүбүүн Михаил Киржаков — багшанарай институдта англи хэлэнэй кафедрые хүтэлбэрилдэг болоhониинь, малшанай хүбүүн Леонид Кызласов эрдэмэй түрүүшын доктор болоод, Москвско университедтэ лекцинүүдые уншадаг байhаниинь мүнөө гайхалтай аал?

Нютагай Соведүүдтэ hунгагдаhан 4351 депутадай дунда 636 хакас байhан, областиин арад зониие РСФСР-эй, СССР-эй Верховно Соведүүдтэй 13 хүнэй түлөөлжэ байhан ушар эдэнэртэ гайхалтайшье бэшэ.

Һүүлэй 50 жэлэй турша соо Хакас орондо ехэ хубилалтанууд хэгдээ, гэбэшье областиин ерээдүй бүри гайхамшаг байна. Дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ — Саян-Шушенска ГЭС-ые Енисей мүрэн дээрэ бариhан ушар областиин хүгжэлтэдэ горитой нүлөө үзүүлхэ. Энэ ГЭС 6,4 миллион киловатт хүсэтэй. Орон дотороо тон үнэгүй 23,5 миллиард киловатт-час элшэ хүсэ жэл бүри үйлэдбэрилхэ байна. 8 мянган залуушуул — тэдэнэй дунда олон хакас хүдэлмэришэд, технигүүд, инженернүүд бии — тэрэниие барина. Машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, материалнуудые хэдэн зуугаад завод нишэ эльгээнэ.

Саянай индустриальна бүлэг барилгатай холбоотойгоор шиидхэгдэхэ зорилгонуудые хэдэн арбаад проектнэ институдууд тодорхойлон хараалжа байнхай. Алюминиин, вагон бүтээлгын томо заводууд, булад хайлуулдаг завод, үнгэтэ металлнуудые болбосоруулан гаргадаг предприятинууд, электро-техническэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин шэнэ түбүүд тэрэнэй бүридэлдэ орохо юм. СССР доторхи эгээн ехэ — жэлдээ 40000 ашаанай вагон бүтээхэ Абаканай завод энээнэй гол шухала барилгань болохо.

Саянай бүлэг барилгын дүүрэхэдэ, Хакасай хүн зон хоёр дахин олошоржо, 900 мянгада хүрэхэ юм. Шэнэ хото городууд, эрдэм-шэнжэлгын түбүүд урган бодохо. Хакасай ууланудай сээжэ соо нойрсожо байhан хүсэнүүд ажалшадай аша туhада зорюулагдахал.

(АНН).

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ ХЭШЭЭЛ

Дунда hургуулинуудай арбадахи классуудай hурагшад «Эрэлхэг зоригой хэшээл» гэhэн темээр сэрэгэй hуралсал гарадаг юм. Бүхы hургуулинуудай арбадахи класста hурадаг эдиршүүлые суглуулжа, ниитэ городской ниимэ хэшээл энэ жэлдэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдаhан байгаа.

Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо хүн зон олоороо сугларба. Сэрэгэй хэшээл заадаг багшанарайнгаа хүтэлбэри доро арбадахи классайхид хэшээлээ эмхи гуримтайгаар эхилбэ. «Офицер хадаа баатаршалга гаргадаг мэргэжэлтэй хүн» гэhэн уряа доро хэшээл үнгэргэгдөө. Облвоенкомадай политическэ таhагай начальник Н. А. Агишев оролто үгэ хэлээ.

Эдир хүбүүн, басаган бүхэн дунда hургуули дүүргээд, ажабайдалай богоhо дээрэ гараад байхадаа, ямар мэргэжэл шудалхаяа, хэн болохоёо бодожо үзэдэг гээшэ ааб даа. hургуулида hуража ябахадаа, хүн бүхэн космонавт, летчик, Эхэ оронойнгоо хилэ эрэлхэг зоригтойгоор сахигша болохые хүсэжэ ябадаг гээшэ. Шпион, диверсантнуудые хорхойн мүрөөр мүшхэжэ баридаг, дайсадые шэшэрүүлэн айлгадаг байhан үльгэр домогто Карацупын алдарта замые дагаха дуратайшуул олон байха. Арктика, Антарктидые шэнжэлэгшэд болохые эрмэлзэжэ ябагшад залуушуулай дунда дайралдадаг. Иимэ хүсэл hайн hайхан ааб даа. Дунда h у р г у у л и дүүргэгшэдэй урда институт, техникумүүд, академи болон сэрэгэй дээдэ училищинууд үүдэеэ сэлин хүлеэдэг.

Эсэгэ ороноо сахин хамгаалдаг мэргэжэлтэй хүнүүдые арад зон хододоо хүндэлэн ябадаг. «Офицеры» гэжэ кинофильм таанар, эдиршүүл, хараhан лэ байхат. Баабаймни, үбгэ эсэгэмни Эхэ ороноо сахин хамгаалагшын мэргэжэл шэлэжэ абаhан юм гээд кинофильмын геройнуудай нэгэн, Улаан Армиин командир хэлээ hэн. Совет офицернүүд энэ мэргэжэлэй нэрэ зүүжэ ябадаг. Тэдэнэр Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй революционно, дайшалхы алдарта ёhо заншал наринаар сахиха нангин уялгатай. Хэрбээ таанарай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ алба хэхэ сэрэгэй мэргэжэл шэлэжэ абаа hаатнай, совет арад омогорхон баясаха.

Омскын сэрэгэй дээдэ училищи дүүргэhэн лейтенант Николай Соловьев, Благовещенскын танкова училищида hурадаг Анатолий Каралаш гэгшэд арбадахи классай hурагшадай үмэнэ үгэ хэлэжэ, Совет Армиин офицер болохоёо яажа шэлэжэ абаhан, курсантнуудай hуралсал, ажабайдал тухай хөөрэжэ үгөө.

44-дэхи hургуулиин 10-дахи классай hурагша Володя Буинов харюугай үгэ хэлэхэдээ, Эхэ ороноо ямаршье сагта хамгаалхаар бэлэмди гэжэ нүхэдэйнгөө зүгhөө мэдүүлээ.

Хэшээлэй түгэсхэлдэ «Советскэ Союзда алба хэнэм» гэhэн фильм харуулагдаа.

О. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: лейтенант Николай Соловьев арбадахи классай hурагшадта хандан үгэ хэлээ. 44-дэхи hургуулиин hурагша Володя Буинов харюугай үгэ хэлэжэ байна.

АВТОРАЙ ФОТО.

АНГУУШАДНАЙ ОЛЗОТОЙ

Манай фермын хүдэлмэрилэгшэд юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ яhала оролдожо хүдэлөө. Ангуудые зүбөөр харууhалжа, hайн шанартай арhа гүрэндэ тушаахын тула ехэ ажал хүдэлмэри хэгдээ. Фермымнай бэрхэ хүдэлмэрилэгшэд Е. Н. Колмакова, В. В. Каратаева, А. М. Торгонова гэгшэд хаба шадалаа сүм ажалдаа зорюулжа байдаг. Тэдэнэй оролдосо шадабариин ашаар үнэгэдэй тоо олошоруулагдана. Үнгэрhэн жэлэй даабариhаа гадуур 396 гүлгэн абтажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээгдэжэ байна. Үнэгэдые зүбөөр харууhалhанай ашаар арhанайнь үнгэ, шанарые нилээд дээшэлүүлээбди. Нэгэ арhа 67 түхэригөөр тушааха даабаритай hаа, 71 түхэригөөр тушаажа, үйлэдбэридөө нилээд ехэ олзо оруулhан байнабди.

Ангуушаднай баян олзотойгоор ойhоо бусана. Манай дүршэл шадабаритай ангуушан В. Л. Смирнов 35 булга, 267 хэрмэ барижа, гү[illegible]э 2257 түхэригэй арhа тушаагаа. Я. М. Емельянов 1825 түх[illegible]гэй арhа тушаажа, олоной магтаалда хүртэбэ. Манай фермын хүдэлмэрилэгшэд, ангуушад гүрэндэ 246.295 түхэригэй арhа худалдажа, түсэб, даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байна. Бидэнэр КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгада харюу болгон, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхын тула тэмсэжэ эхилээбди.

М. ПОПОВА,
Баунтын аймагай Багдаринай ан үехэбэрилдэг фермые даагша.

ГОЁ hАЙХАНИИЕ МЭДЭРЖЭ hУРАХА

А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ hаяхан хоёр үдэрэй семинар болоо. Гоё hайханиие зүбөөр тайлбарилжа hураха, хүмүүжүүлхы айхабтар ехэ удха шанартай энэ асуудалые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй гол зорилго болоно. Тус семинар энэ асуудалда зорюулагдаа. «Знание» бүлгэмэй Буряадай отделениин үүсхэлээр эмхидхэгдээ. Дунда, тусхай дунда болон дээдэ hургуулинуудай багшанар хабаадалсажа, элидхэлнүүдые ехэтэ hонирхон шагнаа.

«Ажалшадые эстетическэ талаар хүмүүжүүлхэ шухала асуудалнууд» гэhэн темээр эрдэмтэд, багшанар, искусство шэнжэлэгшэд, уран зохёолшод, хүгжэмшэд удха түгэлдэр элидхэлнүүдые хээ.

«Хүниие гоё hайханда дурлуулжа hургаха талаар гэр бүлын үүргэ» гэhэн асуудалаар философиин эрдэмэй кандидат, Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдай доцент З. М. Пушкарева элидхэл хэжэ, бултаниие ехэтэ hонирхуулаа. Тэрэшэлэн Буряадай ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ Л. Н. Кузьмина, республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо З. А. Пирогова, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор М. Н. Хамаганов, кинофикациин управлениин начальник К. Е. Маслов болон бусад хөөрэлдөөнүүдые хэhэн, асуудалнуудта харюусаhан байха юм.

Семинарта хабаадагшад уран зохёолшодтой уулзажа, номой хүмүүжүүлхы аша үүргэ тухайда хөөрэлдөө.

Иимэ семинар саашадаа саг үргэлжэ хэжэ байха гэжэ онсо тэмдэглээ.

Т. ВОЛЫНЦЕВА.

ТООРЫН ШЭНЭ МАГАЗИН СОО...

Худалдаа наймаанай талаар хүн зониие хангаха хэрэгтэ гүрэн түрэмнай ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө манай республикын аймагуудай тосхон, hуурин бүхэндэ эдеэ хоолой, эд бараанай магазин бии. Тиигээд hүүлэй үедэ өөрыгөө хангалгын магазинууд олоор нээгдэдэг болонхой.

hаяхан Түнхэнэй аймагай Тооро тосхоной хүн зон ехэтэ баясаба. Энэнь юуб гэбэл, тосхоной нэгэ гудамжада шэнэ магазин нээгдэбэ.

Тоорын сельпогой түрүүлэгшэ Валентина Георгиевна Асламова иигэжэ хөөрэнэ:

— Тооро тосхондо нилээд олон хүн зон ажаhуудаг. Энэмнай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түб болоно бшуу. Энээнhээ урда тээ манай тосхондо оройдоол нэгэ магазин байhан. Хүн зоной өөрыгөө хангадаг магазин байhан аад лэ, гэрэйнь хуушарhан дээрэhээ хаагдаhан юм. Харин мүнөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз сельподомнай шэнэ гар бэлэглэжэ, магазинтай болобобди.

...Шэнэ магазин нээлгын баярта тосхоной хүн зон сугларба. Үнинэй кооператор, пайшан, пенсионер Цыренжап Ильич Мухуев лентэ хайшалба. Хүнүүд hубарилдан, магазин соо ороно. Залуу наймаалагша Долгор Ангамаева тэдэниие зохид уринаар угтана. Энэ хүмнэй наймаалагшын курса дүүргэhээр магазинда хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна.

Магазин соо эдеэ хоолой зүйлнүү, саарhан мэшээгхэнүүд соо хэгдэжэ, тагууд дээрэ зохидоор табяатай. Хүнүүд өөрынгөө дуратай юумые шэлээд, наймаалагша тээшэ дүтэлнэ.

Шэнэ магазинтай болоhондоо, тоорынхид баяртай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу наймаалагша Д. Ангамаева ажал дээрээ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НИИСЛЭЛ ХОТЫМНАЙ АЙЛШАН

Москваhаа ерэhэн артистка Елена Каменская Улаан-Үдэдэ айлшалан ерэбэ. Тэрэ республикымнай ниислэл хотын хүн зонтой уулзана, Алексей Толстойн түрэhөөр 90 жэлэй ойдо зорюулhан программаяа артистка «Ажабайдалай симфони» гэжэ нэрлээ.

А. Толстойн «Петр I», «Хождение по мукам» гэхэ мэтэ зохёолнуудай экран дээрэ буулгагдаhыень hайн мэдэнэт. Зүгөөр агуу зохёолшын зохёолнуудай сценэ дээрэhээ гүйсэдхэгдэхыень харагшад үсөөн дуулаhан байха. Уран хурсаар уншадаг артистнуудай Бүхэроссин конкурсын лауреат Елена Каменская сценэ дээрэhээ «Эмигранты», «Русский характер» гэхэ мэтэ зохёолнуудые уншана.

Артистка ЛВРЗ-гэй, авиационно заводой хүдэлмэришэдтэй, училищи, техникумүүдэй hурагшадтай уулзаа.

М. МЕДОВАЯ.

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

БАГДАД

А. А. ГРЕЧКО ИРАГАЙ ПРЕЗИДЕНТТЭЙ УУЛЗАБА

ТАСС

Хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко Ирагай Республикын президент, Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшэ, оборонын министр маршал А. Х. Аль-Бакртай уулзаба. СССР-эй оборонын министр А. А. Гречко КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёhоной амаршалга президент А. Х. Аль-Бакрта хүргэhэн байна.

Советскэ Союзай, Ирагай хоорондохи хани ёhоной харилсаа саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд, уласхоорондын гол шухала асуудалнууд хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда онсо анхарал хандуулагдаа.

Ирагай Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин гэшүүн, Революционно командованиин Соведэй гэшүүн, промышленностиин министр Таха Аль-Джазраун, Ирагай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай начальник генерал-лейтенант А. Д. Шаншал, мүн СССР-hээ Ирагта байдаг элшэн сайд А. А. Барковский уулзалгада хабаадаба.

УЛААН-БААТАР

МНР-эй ХҮНГЭН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

ТАСС

Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр Монголой Арадай Республикада түрүүшынхеэ тэмдэглэгдэбэ.

СССР-эй туhаламжаар баригдаhан промкомбинат 40 жэлэй урда тээ Монголой ниислэл хотодо ашаглалгада оруулагдаа hэн. Энэнь МНР-эй хүнгэн промышленностиин хүгжэлтэдэ эхи табиhан байгаа. Үйлэдбэриин дүй дүршэлтэй совет эмхидхэлшэд, мэргэжэл шадабаритай хүнүүд шэнэ мэргэжэл шудалхадань монгол ханинартаа туhалhан байна.

Мүнөө хүнгэн промышленность национальна экономикын эгээн ехэ hалбаринуудай нэгэниинь болонхой. Тэрэ ороной промышленна бүхы продукциин дүрбэнэй нэгэ хубиие үйлэдбэрилдэг юм.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам национальна предприятинуудай үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин хэмжээн дээшэлнэ, ассортиментнь үргэдэнэ.

Үйлэдбэриингөө түсэбүүдые болзорhоонь урид дүүргэжэ, энэ жэлдэ тэмдэглэхээ байгаа Монголой Арадай Республикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэхын тула Монголой хүнгэн промышленностиин 10 мянган хүнhөө бүридэhэн коллектив эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

ПХЕНЬЯН

КНДР-эй дурадхал

ТАСС

Корейн Арадай-Демократическа Республикын Верховно Арадай суглаанай сесси эндэ дүүрэбэ. Республикын хуули гаргадаг дээдын зургаанай депутадууд түгэсхэлэйнгөө заседани дээрэ Америкын Холбоото Штадуудай конгрессто эльгээхэ бэшэг абаба. КНДР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаа амгалан ёhоор hайжаруулха хэлсээ баталха тухай хөөрэлдөө үнгэргэхые эндэ хуулитаар дурадхагдана.

Корейн хахад арал дээрэ сэрэгэй зүришэлдөөн улам үргэдэжэ байна гээд бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Корейдэхи байдал гуримшуулха тухай КНДР-эй правительствын үнэн зүб дурадхалнуудые Урда Корейн захиргаан дэмжээгүй.

Корейдэхи шахардуу байдал hулаpуулжа, ороноо эбэй ёhоор нэгэдүүлгэдэ haад тойбо татажа байhан гадаадын нүхэсэлнүүдые усадхан зайсуулха зорилготойгоор Урда Корейдэ сэрэгүүдээ барижа, тэндэхи байдалые бүрин мэдэлдээ байлгаhан США-тай амгалан ёhоной хэлсээ баталха тухай асуудалые шиидхэхэ зэргэтэйбди.

Энэ хэлсээн Корейдэ сэрэгэй хёмороо зүришэлдөө зайсуулан сараха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, бүхы зүйлэй бүү зэбсэгүүдые ондоо тээhээ асаралгые хорихо байна. Гадаадын бүхы сэрэгүүд Урда Корейhээ гаргагдаха ёhотой.

КНДР-эй энэ дурадхалда США-гай конгресс, США-гай правительство бүтэмжэтэй hайнаар хандаха бээз гэжэ этигэн найдажа байhанаа Верховно Арадай суглаан мэдүүлнэ.

АЛЖИР

Алжир-француз коммюнике

ТАСС

Дундада далай дээрэ амгалан байдал хангаха шухала гэжэ Алжир, Франци батална гээд Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Жоберэй хани ёhоной албанай хэрэгээр АНДР-тэ ерэhэн тухай тунхаглагдаhан Алжир-француз хамтын коммюнике соо хэлэгдэнэ. Дундада далайе эб найрамдалта далай болгохо зорилготойгоор зүбшэлэлгын хөөрэлдөө үргэлжэлүүлхые хоёр тала шиидхээ.

Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал hэргээхэ хүсэлэнтэй байhанаа хоёр тала мэдүүлбэ. Араб оронуудай ба Европын гүрэнүүдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхын тула таарамжатай байдал байгуулха асуудалаар зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые хэхэ шухала гэжэ эдэнэр тэмдэглээ.

ЛИМЭ

Хирургнуудай конгресс

ТАСС

Хирургнуудай уласхоорондын колледжын XIX конгресс Перугай ниислэл хотодо нээгдэбэ. 48 ороной эрдэмтэд, эдэнэй дунда СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент, профессор Е. Н. Мешалкин түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Конгресстэ хабаадагшад медицинын hүүлэй туйлалтануудтай танилсаха, хирургиин талаар эрдэм-шэнжэлэлгын ба бодото хүдэлмэриин дүй дүршэлөө халан абалсаха, мүн шэнэ аргаар операцинуудые хэлгэдэ байлсажа хараха юм.

БУДАПЕШТ

М. НАДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Венгер-совет хани барисаанай бүлгэм 2 миллион тухай хүнhөө бүридэнэ гэжэ ОВСД-гэй генеральна секретарь М. Надь пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

Бүлгэмэй түсэбүүд тухай хэлэхэдээ, энэ жэлдэ тэрэнэй хүдэлмэри Венгриие фашис дарлалта мүлжэлгэhээ сүлөөлhөөр 30 жэлэй ойе hайндэрлэлгын баярай оршон байдалда үнгэрхэ байна гэжэ М. Надь тэмдэглэбэ. Хэдэ хэдэн hонирхолтой хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Тодорхойлон хэлэхэдэ, Советскэ Союзай хүн зоной байдал, ород хэлэ hайн мэдэхэ талаар конкурснууд үнгэргэгдэхэ юм. Бүлгэмэй туhаламжа дэмжэлгээр А. С. Пушкинай түрэhөөр 175 жэлэй ой Венгридэ үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ.

БЕЙРУТ

Израилиин харата ябуулганууд

ТАСС

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Израилиин авиаци Ливанай агаарай дайда руу хэдэ дахин нэбтэрэн ороhон байна. Израилиин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй самолеттууд Урда Ливанай Бинт-Джебейль, Марджаюн, Айтарун, Ярун гэжэ hуурин тосхонууд, хото городууд дээгүүр ниидэжэ, үдэшэлэндөө гэрэлтүүлгын ракетэнүүдые хаяhан байгаа.

УЛААН-БААТАР

Социалис уялгануудые абаба

ТАСС

Монголой ниислэл хотын партийна, гүрэнэй ба ниитын эрхэнүүдэй, ажахын ба соёлой эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдэй суглаан эндэ болобо. Суглаанда хабаадагшад арадай ажахын бүхы hалбаринуудай ба Улаан-Баатарай соёлой коллективүүдэй абаhан социалис уялгануудые баталhан байна.

Хотын промышленна предприятинууд энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 90 процентээр ехэдхэхэ гэhэн зорилго табяа. Барилгашад 3 миллион тугригай барилга-хабсаралгын ба заhабарилгын хүдэлмэри түсэбhөө гадуур хэжэ, 230 барилга ашаглалгада үгэхые уялгалаа.

ДЕЛИ

ХАНИ ХАРИЛСААМНАЙ БЭХИЖЭНЭ

ТАСС

Экономикын, эрдэм техникын, соёлой hалбаринуудта Индиин, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа холбоон hүүлэй жэлнүүдтэ улам үргэдэн гүнзэгыржэ байна. Индиин экономикын гол шухала hалбари — хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ энэ харилсаа холбоон hайнаар нүлөөлнэ. Советскэ Союзтай харилсаа холбоотой байhанай ашаар манай хүдөө ажахы улам түргөөр хүгжэжэ байна. Нарин ноохотой хони үсхэбэрилгэ, хлопок ургуулга, мүн бусад hалбаринууд hайнаар хүгжэнэ гээд Индиин хүдөө ажахын шэнжэлгэнүүдэй Соведэй генеральна директор доктор М. Сваминатхан ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ.

Нара, hалхинhаа газарай хүрьhэнэй нуралгатай, ган гасууртай тэмсэхэ, шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ талаар Советскэ Союзай дүй дүршэл бидэнэртэ ехэ удха ш а н а р т а й гэжэ М. Сваминатхан тэмдэглэбэ. Манай Индидэ хэдэн арбаад миллион гектар шэнэ, боро газар бии. Хүдөө ажахын талаар Индиин, Советскэ Союзай хоорондохи научно-техническэ харилсаа холбоон тухай 1971 оной июнь hарада гар табигдаhан түрүүшын хэлсээнэй ашаар энэдхэг таряашад совет хүдөө ажахын эрдэмэй шэнэ туйлалтануудые ашаглаха аргатай болоhон.

Мал ажалай талаар индиин-совет харилсаан тухай хэлэхэдээ, hүүлэй табан жэлэй турша соо грозненско ба ставрополиин үүлтэрэй 8 мянган шахуу хонидые СССР Индидэ эльгээhэн байна гэжэ хэлэбэ. Түсэбтэ табадахи табан жэлдэ меринос, каракуль үүлтэрэй 10 мянга гаран хони СССР эльгээхэ юм. Мүнөө бүлэг совет мэргэжэлтэд ороной элдэб штадуудай сагай уларилай эрхэ байдалые шэнжэлжэ, Советскэ Союзай туhаламжаар хони үсхэбэрилдэг фермэнүүдые, саахарай свёклын плантацинуудые бии болгохо.

Советскэ Союзда бүтээгдэhэн 35 мянган трактор Индиин таряалан дээрэ амжалтатайгаар хүдэлнэ.

ДАМАСК

Израиль харата ябуулгаяа үргэлжэлүүлhээр

ТАСС

Мартын 24-нэй үдэшэ Израилиин артиллери буудалдаанай зогсоогдоhон түбэй участогтахи Сириин сэрэгэй бэхилэлтэнүүдые буудаба. САР-ай сэрэгэй командованиин мэдээсэhэнэй ёhоор, Сириин артиллери урдаhаань буудаа. Эндэ болоhон тулалдаанай үедэ Израилиин нэгэ бронетранспортер hандаагдаhан байна.

КАМПАЛА

Угандадахи байдал

ТАСС

Үнгэрэгшэ субботын hүни Угандын ниислэл хотодо буудалдаанай болоходо, хүн зон айhан мэгдэhэн байгаа. Тиин мүнөө сэрэгэй частьнуудай казармануудтаа бусахадань, эндэ намдуу байдалтай болобо.

Угандын радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, «газаа тээhээ добтолго хэжэ, правительствые унагааха hэдэлгэ гаргагдаха юм ха» гэhэн худал хуурмаг үгэнүүдэй сэрэгэй частьнуудта тараhанhаа уламжалан, Кампалада сошордолтой байдал тохёолдоhон байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «hунгуулиие угтуулан» — түрүү бэшэг. Нютаг нютагай hонин. ТАСС-ай шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Жэгдэ алхамаар» — К. Шомоевой статья. Партийна ажабайдалай хронико. «Эршэтэ ажалай түлөө» — Р. Макальскаягай статья.

Гурбадахи хуудаhанда. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Элдэб hонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.20 — hурагшадай амаралтын үе. «Гонделупа ороной марка» — телевизионно зүжэг.

«Орбита». 14.30 — Дамжуулгын программа. 14.35 — hурагшадта — «Түүдэг» (үнгэтэ). 15.05 — hүүлэй hонин. 15.15 — «Циркын галнууд». 16.00 — 18.00 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.00 — Медицинскэ училищиин hурагшадай концерт.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — Телевизионно hонин. 19.50 — «Зареченские женихи» — телевизионно уран hайханай фильм. 20.30 «Каратау» ба «От гонки до метро» — телеочеркнууд.

«Орбита». 21.00 — «Зүүн Казахстанай областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». Казахстанай КП-гэй Зүүн Казахстанай обкомой нэгэдэхи секретарь А. К. Протазанов дамжуулгада хабаадалсана. 21.20 — Концерт. 21.45 — «Жэлшье үнгэрхэгүй» — телевизионно уран hайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. (1-дэхи сери, үнгэтэ). 22.50 — «Хүгжэмшэд хүгжэм тухай». П. И. Чайковский. 4-дэхи симфони. 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

УНШАГТЫ hонирхохоо[illegible] байхат

ВЕЛОСИПЕДЭЭР ДЭЛХЭЙЕ ТОЙРОН

ИНДИИН түлөөлэгшэ [illegible] Сингх велосипедээр дэл[illegible] тойрон аяншалжа ябана. [illegible] тэрэ Франкфурт-на-Майне [illegible] тодо ерэбэ. Арбан hарын т[illegible] соо тэрэ Афганистанай, Ир[illegible] най, Турциин, Түбэй Европ[illegible] оронуудаар ябажа, 22 мя[illegible] километр гаталаа. 1976 о[illegible] аяншалагша Монреальда [illegible] дэхэ Олимпиин наадануу[illegible] байлсаад, удаань hөөргөө [illegible] даа гараха юм. Тэрэ 80 м[illegible] га тухай километр зай гат[illegible] ха байна.

Велосипедист 31-тэй юм. [illegible] рэ үдэр бүри 100—160 кил[illegible] метр гатална.

ТОН ЗҮБӨӨР САГ ХАРУУЛНА

БОЛГАРИИН Благо[illegible] Градска округтохи Банско [illegible] жэ багахан хотодо байдаг [illegible] сай башни олоной hони[illegible] үүсхэдэг юм. 128 жэлэй [illegible] тээ баригдаhан энэ [illegible] 30 метр үндэртэй. Бол[illegible] риин уран гарта Т. [illegible] доновой хэhэн час 1866 о[illegible] эндэ түхеэрэгдэн табигдаа [illegible] байгаа. Тэрэ гэhэнhээ [illegible] скын хүн зон энэ часаар [illegible] гаа шалгадаг. Энэ үе соо [illegible] нэгэтэшье заhабарида ор[illegible] тон зүбөөр саг харуулна.

XIV ЗУУН ЖЭЛЭЙ СКУЛЬПТУРАНУУД

БУДАПЕШТ. Будын [illegible] мые hэргээхэ хүдэлмэри [illegible] үедэ Венгриин археол[illegible] XIV зуун жэлэй скульпт[illegible] нуудай үлэгдэлнүүдые ол[illegible] байна. Метр хахад хэмж[illegible] 16 хүдэлмэри газар дор[illegible] гаргагдаад байнхай. Тэрэ [illegible] сэрэгэй хубсаhатай хүнү[illegible] эдэнь зураглана.

XIV—XV зуун жэлнүү[illegible] Будада скульптурын иску[illegible] во ехээр хүгжэhэн байгаа [illegible] тэрэ үеын баримтану[illegible] элирнэ гэжэ искусство шэ[illegible] лэгшэд тоолодог. Тэрэ ү[illegible] уран гартанай зохёол бүт[illegible] нүүд төөригдөө гэжэ баг[illegible] жалдаг байhан юм. Эдэ [illegible] талгануудай үедэ искусст[illegible] үнэтэ зохёол бүтээлнүү[illegible] олохониинь олдохо байха [illegible] археологууд этигэн найда[illegible]

КАСАБЛАНКАДА МЕТРО БАРИГДАХАНЬ

МАРОККЫН Касабл[illegible] хотодо метро барихаар ш[illegible] хэгдэбэ.

Касабланка — 1,5 милл[illegible] хүн зонтой ороной томо [illegible] хото юм. Тэрэниие Мароккын экономическа, худалдаа [illegible] маанай ниислэл хото гэжэ [illegible] лэдэг. Касабланкада метро б[illegible] риhанай ашаар хүн зон ол[illegible] той энэ хотын пассажи[illegible] транспортын асуудалые ш[illegible] хэхэ байна.

ШВЕД ХЭЛЭНЭЙ СЛОВАРНА БАЯЛИГ

МҮНӨӨНЭЙ швед хэл[illegible] 160 мянган үгэтэй гэжэ то[illegible] логдодог юм. Швециин хэлэ[illegible] шэгэй академиин тоолон гар[illegible] гаhанай ёhоор, hүүлэй 50 ж[illegible] лэй турша соо швед хэлэ[illegible] словарна баялиг жэл бүр[illegible] 1200 үгөөр нэмэhэн байна.

ТҮРМЭДЭ... ХУЛГАЙ ОРОБО

ГЭМТЭ ЯБАДАЛТАН [illegible] нууд түрмэдэ дүтэлхэ дура[illegible] байдаг гээшэ. Тиигэбэшье А[illegible] меруна урда захадахи Эба[illegible] ва гэжэ багахан хотодо [illegible] лоhон ушар энэ та[illegible] онсо зүйл болоно. Гэмт[illegible] ябадалтад «hайн дураар [illegible] нютагай түрмэдэ [illegible] байгаа. Сэхэнь хэлэхэдэ, [illegible] нэр хэндэшье обёорогдо[illegible] гүйн тула ехэ hэримжэтэ[illegible] энээниие хэhэн байна. Тү[illegible] соо эдэнэр удаан болоо[illegible] Нарин дарханай зэмсэг зэ[illegible] сэлнүүдые, алюминиин хоб[illegible] гар түмэрнүүдые абаа.

Түрмэдэ хулгайгаар ор[illegible] ушарайнь гайхалтай юм[illegible] ниинь юуб гэхэдэ, Урда Ка[illegible] рунда багаханшье хулгай [illegible] ябадал эгээн хомор үзэгдэ[illegible] жэ тоологдодог.

ДОРГОНУУДТАЙ ТЭМСЭЛ ХЭНЭ

ЯПОНОЙ далай дээр[illegible] Японой багахан арал — Т[illegible] ри дээрэ ажаhуудаг хүнү[illegible] доргонууд зобоожо ба[illegible] Үбэлдөө доргонууд, хэзэ[illegible] дээ, хүнүүдэй имбаарну[illegible] орожо, малайнь тэжээл [illegible] гааhан байха юм. Аралай [illegible] дэн мянгаад таряашад т[illegible] эрижэ, Симанэ префектур[illegible] захиргаанда хандаха б[illegible] болоо.

Үнэтэ арhанайнь түлөө [illegible] шаад онуудта аралай нэгэ [illegible] эрэ. эмэ дорго энэ ара[illegible] асаржа табиhан юм ха.

(ТАСС)

«СПОРТЛОТОГОЙ» БА «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» мартын 20-до Москвада [illegible] гэргэгдэhэн наймадахи тира[illegible] дүнгүүдые Спортивна лотере[illegible] главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн [illegible] гаан номер таажа шадаагүй. [illegible] бан номер таагшад — 2260 тү[illegible] риг, дүрбэн номер таа hан хүн[illegible] — 43 түхэриг, гурбан номер [illegible] шад 3 түхэриг абаха.

«Спортлото-2»: Хэншье зурга[illegible] номер таагаагүй. Табан ном[illegible] таа hан хүнүүд — 2763 түх[illegible] дүрбэн номер таагшад — 55 [illegible] хэриг, гурбан номер таа hан [illegible] нүүд 3 түхэриг абаха байна.

Энэ тиражай шүүбэриие нэ[illegible] гын түбэй кассанууд апре[illegible] 1-hээ 30 болотор түлэхэ юм.

Удаадахи тираж мартын 30[illegible] Москвада үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС)

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ**

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной мартын 27. □ 4-дэхи хуудаhан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-00391. Заказ № [illegible]